

การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

An Evaluation for Bachelor of Arts Programme in Buddhist Management

(revised 2012) Sisaket Buddhist College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

การ

โดย

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ชื่อรายงานการวิจัย : การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้วิจัย : คณะกรรมการประเมินหลักสูตร วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ
ส่วนงาน : วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีงบประมาณ : ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดทำโดยคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ซึ่งปีนี้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้ง ๕ ท่าน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยมุ่งประเมินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต ตาม รูปแบบการประเมินแบบจำลอง ซิป (CIPP MODEL)

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิคุณท์สร์ ๕ ท่าน อาจารย์ ๑๘ ท่าน นิสิต ๒๔ รูป ผู้ใช้บัณฑิต ๒๔ รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๘, \sigma = ๐.๖๕$) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๙, \sigma = ๐.๓๖$) ด้านกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๕, \sigma = ๐.๓๗$) และ ด้านผลผลิตของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๕๐, \sigma = ๐.๕๘$)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย นำผลที่ได้มาสู่การวิเคราะห์ สังเกตที่ได้จากการวิจัย ว่ามีแนวทางทางการจัดการศึกษาเป็นไปในแนวทางใด หรือตามแบบผลการวิจัยและสรุป แนวทางจัดการศึกษาในปีการศึกษา ให้นิสิตเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย โดยให้เข้าใจกระบวนการ และวิธีการ และขั้นตอนต่างๆ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์กับนิสิตในอนาคต ในการศึกษาต่อ

Research Title : An Evaluation for Bachelor of Arts Programme in
Buddhist Management (revised 2012)
Sisaket Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Researchers : Programme Evaluation Committee of Sisaket
Buddhist College

Department : Sisaket Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Fiscal Year : 2559 /2016

ABSTRACT

Course evaluation for Bachelor of Arts in Buddhist Management (revised 2012) Mahachulalongkornrajavidyalaya University by 5 lecturers of Programme Evaluation Committee to evaluation on 4 aspects; the context, the input, the process and the product according to the CIPP evaluation model.

Participators for data consist of 5 professionals, 18 lecturers, 24 monk-students and 24 user graduated students.

The research found that the course context in general for overall is at high level (average ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.65$)), the input context is at high level (average $\mu = 4.39$, $\sigma = 0.36$), the process context is at high level (average $\mu = 4.39$, $\sigma = 0.36$) and the product context is at high level (average $\mu = 4.50$, $\sigma = 0.58$)

Research suggestions, to analyze and observe from the result how to approach to educational management or based on the results of the research. Students are involved in research and understand in process and proceeding to summarize for the educational management in the academic year in order to their future study benefits.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของหลายฝ่าย เพื่อเป็นการแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ ที่ได้สละเวลา และให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบรายงานการวิจัยฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขบางส่วน เพื่อให้เนื้อหาในรายงานการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๕ ท่าน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม พร้อมให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ และสำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอเจริญพร ขอขอบคุณคณาจารย์หลักสูตร ผู้ใช้บัณฑิตและนิสิตทุกท่าน ที่ได้คอยให้ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันจะพึงมีจากรายงานการวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และขอขอบคุณผู้ให้กำลังใจสนับสนุน ตลอดระยะเวลาที่ได้ทำรายงานการวิจัยฉบับนี้มา ขอกราบขอบพระคุณ และ ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ
วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง-จ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความหมายของหลักสูตร	๖
๒.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร	๘
๒.๓ การพัฒนาหลักสูตร	๑๑
๒.๔ การประเมินหลักสูตร	๑๔
๒.๕ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕	๒๑
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๖
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มประชากร	๓๕
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๖
๓.๓ การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	๓๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๙

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน	๔๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านบริบท	๔๕
๔.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	๔๘
๔.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านกระบวนการ	๕๖
๔.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านผลผลิต	๖๑
๔.๖ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร	๖๕

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๗
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๒

บรรณานุกรม

๗๔

ภาคผนวก

๗๗

ภาคผนวก ๑ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ๒ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับผู้บริหาร

ภาคผนวก ๓ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับอาจารย์

ภาคผนวก ๔ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับนิสิต

ภาคผนวก ๕ แบบประเมินหลักสูตรสำหรับผู้ใช้บัณฑิต

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคม เพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล¹ หลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ ทำให้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้อง เป็นไปตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พุทธศักราช ๒๕๔๘ ไว้ โดยให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก ๕ ปี²

ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ ให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและเกณฑ์การประเมิน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย มาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้นๆ

การพัฒนาหลักสูตรต้องมีการประเมินหลักสูตรก่อน³ เพราะส่วนงานจัดการศึกษาจะได้รับรู้ถึงคุณค่าของหลักสูตร ผลที่ได้จากการดำเนินการหลักสูตร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อันจะนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร ทั้งนี้ โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

¹พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก, (๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒), หน้า ๒.

²ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๘, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๓๙ ง, (๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘), หน้า ๑๓.

³ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง, (๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒), หน้า ๑๙.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จัดอยู่ในประเภทเฉพาะทาง ที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี (ค ๒) มีการจัดการเรียนการสอน ทั่วประเทศ ประกอบด้วย คณะ ๕ แห่ง วิทยาเขต ๑๐ แห่ง วิทยาลัยสงฆ์ ๑๒ แห่ง โครงการ ขยายห้องเรียน ๔ แห่ง และหน่วยวิทยบริการ ๑๙ แห่ง รวมทั้งสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย ในประเทศไทย ๑ แห่ง และต่างประเทศ ๖ แห่ง ทุกแห่งใช้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ หลักสูตรปรับปรุงและจัดทำใหม่ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จัดการเรียนการสอนใน ปีการศึกษา ๒๕๕๕ จะครบ ๕ ปี ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยจึงจัดให้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบในรูปแบบ ของการวิจัย เพื่อนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและได้ มาตรฐาน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตร บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ เป็นหลักสูตรปรับปรุงตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๕ จะครบวงจรของการพัฒนา หลักสูตรระยะ ๕ ปี ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ดังนั้น คณะกรรมการประเมินหลักสูตรวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ จึง ดำเนินการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ เพื่อ ศึกษาความเหมาะสม ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน โดยจะดำเนินการประเมินใน ๔ ด้าน คือ การประเมินบริบทหลักสูตร การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลลัพธ์ เพื่อ เป็นข้อมูลในการพิจารณา ประกอบการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร กระบวนการ เรียนการสอน กระบวนการบริหารจัดการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดียิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับของสังคม

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิง พุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านประชากร

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๒ ท่าน เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร มี ประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือมีคุณวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการประเมิน

หลักสูตร ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือมีตำแหน่งทางวิชาการจากผลงานทางวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ ท่าน เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือมีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๒) ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ ผู้อำนวยการสำนักงาน ประธานหลักสูตร จำนวน ๕ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๓) อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่เริ่มจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ – ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ในวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทุกสายวิชา จำนวน ๑๕ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๔) นิสิต ได้แก่ นิสิตในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่เริ่มเข้ารับการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๕ (ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นนิสิตชั้นปีที่ ๔) จำนวน ๒๔ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๕) ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่เริ่มจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ในวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๑๕ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ด้านบริบท มุ่งประเมินความสัมพันธ์สอดคล้องหลักสูตรในประเด็น

(๑) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

(๒) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของคณะ/ส่วนจัดการศึกษา

(๓) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ

(๔) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่น

(๕) ความทันสมัยและประโยชน์ของหลักสูตร

(๖) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร

(๗) ความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และ

รายวิชา

๒) ด้านปัจจัยนำเข้า มุ่งประเมินความเหมาะสมของ โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิต สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๓) ด้านกระบวนการ มุ่งประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน การวัดและประเมินผล

๔) ด้านผลผลิต มุ่งประเมินประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์บัณฑิต และ ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ๕ ด้าน คือ (๑) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (๒) ด้านความรู้ (๓) ด้านทักษะทางปัญญา (๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (๕) ด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในครั้งนี้ แบ่งระยะเวลาในการ ดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะดังนี้

ระยะที่ ๑ ดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๕๘

ระยะที่ ๒ ดำเนินการในปีการศึกษา ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๔.๑ **หลักสูตร** หมายถึง หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่จัดการเรียนการสอนใน วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๔.๒ **การประเมินหลักสูตรด้านบริบท** หมายถึง การประเมินความสัมพันธ์สอดคล้องในประเด็น

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ของคณะ/ส่วนจัดการศึกษา

๓) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ

๔) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่น

๕) ความทันสมัยและประโยชน์ของหลักสูตร

๖) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์หลักสูตร

๗) ความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และ รายวิชา

๑.๔.๓ **การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า** หมายถึง การประเมินประเมินความเหมาะสมของ โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิต สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑.๔.๔ **การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ** หมายถึง การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการ บริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

๑.๔.๕ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต โดยพิจารณาจากอัตลักษณ์บัณฑิต และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ๕ ด้าน คือ (๑) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (๒) ด้านความรู้ (๓) ด้านทักษะทางปัญญา (๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑.๕ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

๑.๕.๒ ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๕.๓ มหาวิทยาลัยได้ข้อมูลในการปรับปรุง หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่ครอบคลุมทุกส่วนจัดการศึกษา

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารเพื่อประมวลแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง สืบเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ ความหมายของหลักสูตร

๒.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร

๒.๓ การพัฒนาหลักสูตร

๒.๔ การประเมินหลักสูตร

๒.๕ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ ความหมายของหลักสูตร

นักวิชาการทางการศึกษาไทยหลายท่าน อาทิ อ่าง บัวศรี⁴ ให้ทัศนะว่า “ตามแนวความคิดใหม่ หลักสูตรหมายถึงประสบการณ์ทางการศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรมด้านต่างๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนอย่างมีความสุข สามารถประกอบอาชีพได้ตามความปรารถนา” สิริพร บุญญานันต์⁵ ให้ความหมายว่า “หลักสูตรหมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรเป็นทั้งส่วนที่เป็นข้อกำหนดรายการสอนและส่วนที่เป็นกระบวนการทั้งปวง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามข้อกำหนดนั้น”

จากการให้ความหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกันนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด⁶ จึงได้จัดกลุ่มความหมายของหลักสูตรออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่คาดหวัง (Intended) กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actualized) และกลุ่มที่มองหลักสูตรครอบคลุมทั้งสองกลุ่มข้างต้น

กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่คาดหวังได้แก่กลุ่มที่ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือวิชาและเนื้อหาวิชา เป็นโปรแกรมการศึกษา เป็นเอกสาร และเป็นหลักสูตรแม่บท ส่วนกลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ได้แก่กลุ่มที่ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือประสบการณ์ กลุ่มที่สามมองว่า หลักสูตรนั้นเป็นทั้งวิชา เนื้อหา และเป็นทั้งประสบการณ์

นอกจากนี้ สัจ จุฑานันท์⁷ ยังได้จัดหมวดหมู่คำนิยามของหลักสูตร ไว้ เป็น ๘ แนวทาง คือ

๑. หลักสูตรหรือรายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน เช่น หลักสูตรคือรายการของสิ่งต่างๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องทำและจะต้องประสบโดยการพัฒนาความสามารถเพื่อจะทำสิ่งต่างๆ ให้ดีและเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่

๒. หลักสูตรหรือมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เช่น หลักสูตรประกอบไปด้วยประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับภายใต้การแนะนำของครู

๓. หลักสูตรคือกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรคือกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่แก่นักเรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน

⁴ อ่าง บัวศรี, **ทฤษฎีหลักสูตร (ภาค ๒)**, (กรุงเทพมหานคร : โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๐๓.), หน้า ๖๔.

⁵ สิริพร บุญญานันต์, “การวิจัยหลักสูตร” **วารสารวิธีวิทยาวิจัย** (๑ : กันยายน – ธันวาคม ๒๕๒๙), หน้า ๕-๑๗.

⁶ บุญชม ศรีสะอาด, **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๖), หน้า ๗ - ๑๑.

⁷ สัจ จุฑานันท์, **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๖.

๔. หลักสูตร คือ สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้เด็กได้รับ เช่น หลักสูตรคือ การตัดสินใจก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับของเนื้อหาวิชา การเลือก เนื้อหาสาระที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้สอน การเลือกวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งกฎเกณฑ์ในการจัดกลุ่มเพื่อให้การสอน เป็นไปอย่างได้ผลมากที่สุด

๕. หลักสูตร คือ สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง เช่น หลักสูตรคือวิธีการ เตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมของเรา หรือหลักสูตร ประกอบด้วยสื่อกลางของการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียน ให้ได้รับประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ผลผลิตทางการเรียนที่พึงปรารถนา

๖. หลักสูตร คือ ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อมทางการเรียน เช่น หลักสูตรคือข้อ ผูกพันของผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมในแง่ต่างๆ ซึ่งถูกเตรียมการไว้ภายใต้ทิศทางของโรงเรียน “ข้อผูกพัน” จะ หมายถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้พบเห็นหรือสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทำหรือต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ข้อ ผูก พัน ที่ ผู้ เ ร ย น มี ใ ว้ กั บ ครู เพื่อ น ร ่วม ชั น หรือ บุ ค ค ล อื่น ๆ ข้อผูกพันที่มีกับองค์ประกอบเช่น วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ข้อผูกพันที่มีต่อเนื้อหาวิชา ความคิด และ สัญลักษณ์ต่างๆ

๗. หลักสูตร คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน เช่น หลักสูตรคือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและเนื้อหาสาระในส่วนที่เป็นงานทางการศึกษา ซึ่ง ประกอบด้วยข้อมูลทักษะและค่านิยมเพื่อที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้

๘. หลักสูตรในความหมายอื่นๆ

จากการให้คำนิยาม ความหมายตลอดจนการจัดกลุ่มความหมายของคำว่า “หลักสูตร” ดังกล่าว คณะผู้วิจัยสรุปว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนการทางการศึกษาสำหรับผู้เรียน ที่บรรจุวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของความรู้ ประสบการณ์และกิจกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมาย

๒.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการสร้างหลักสูตรต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเป็นสำคัญ เพราะจะทำให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรได้ ชัดเจน และเป็นเครื่องชี้แนวทางของหลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษา หลายคนได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

อ้าง บัวศรี⁸ กล่าวว่า แบบหรือแปลนบ้านหรือพิมพ์เขียวของบ้าน จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ฐาน ราก เสา พื้น ฝา เพดาน หลังคา ฯลฯ สำหรับหลักสูตรก็เช่นเดียวกันจะต้องมีองค์ประกอบครบครัน หากไม่แล้วผู้ใช้หลักสูตรจะไม่สามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผล องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

๑. เป้าหมายและนโยบายการศึกษา (Education goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

๒. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

๓. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่ แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

๔. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ ได้เรียนวิชานั้นแล้ว

๕. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะ และความสามารถที่ ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

๖. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

๗. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการ สอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

๘. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการ เรียนการสอนและหลักสูตร

๙. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยี การศึกษาอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรตามแนวของ อ้าง บัวศรี คือ เป้าหมายและนโยบาย การศึกษา (Education goals and Policies) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) รูปแบบและโครงสร้าง หลักสูตร จุดประสงค์ของวิชา (Types and Structures) เนื้อหา (Content) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) การประเมินผล (Evaluation) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media)

⁸อ้าง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ธนัการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๘.

สังัด อุทรานันท์⁹ ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย

๑. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
๒. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งควรที่จะมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
๓. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
๔. การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
๕. การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชน
๖. การประเมินผล

กาญจนา คุณารักษ์¹⁰ ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่ามีองค์ประกอบอย่างน้อย ๖ ประการ คือ

๑. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
๒. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์
๓. วิธีการสอนและการดำเนินการ
๔. วัสดุอุปกรณ์การสอน
๕. กิจกรรมการเรียนการสอน
๖. การประเมินผล

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ¹¹ กล่าวไว้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ความมุ่งหมาย เป็นการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้นๆว่าจะจัดการศึกษาเพื่ออะไร และผู้ที่เรียนจบหลักสูตรแล้วจะมีลักษณะเช่นใด
๒. เนื้อหาสาระของหลักสูตร เป็นการกำหนดหัวข้อวิชาต่างๆ ในหลักสูตร เพื่อจัดให้ผู้เรียนได้เรียน การกำหนดเนื้อหาจะต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ ของหลักสูตร ต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน
๓. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย กิจกรรมหลายอย่าง ได้แก่ การจัดทำวัสดุหลักสูตร การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อมและการดำเนินการสอน
๔. การประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้น มีข้อดี ข้อเสีย อย่างไร ยังใช้ได้ดีในปัจจุบันหรือไม่ ทั้งนี้หากพบข้อบกพร่องของหลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงต่อไป

⁹สังัด อุทรานันท์, **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม, ๒๕๓๒), หน้า ๑๘๙.

¹⁰กาญจนา คุณารักษ์, **หลักสูตรและการพัฒนา**, (นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔.

¹¹ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ, **เทคนิคและวิธีการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๔๑), หน้า ๑๐ -๑๒.

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์¹² ที่กล่าวว่าหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และการประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จะประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย รายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร ซึ่งโดยแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ สอดคล้องซึ่งกันและกัน ซึ่งจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปไม่ได้ ถ้ามีหลักสูตรใดที่มีองค์ประกอบไม่ครบตามที่นักวิชาการกล่าวแล้ว หลักสูตรนั้นก็ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่มีคุณภาพขาดความน่าเชื่อถือ

จะเห็นว่า นักวิชาการทางการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้คล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

๑. ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Objectives) หมายถึงคุณลักษณะของผู้สำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรนั้นๆ คาดหวังไว้โดยความมุ่งหมายนี้จะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับปรัชญา หรือ ปณิธานที่วางไว้

๒. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ (Content) หมายถึงเนื้อหาสาระที่ผ่านการจัดลำดับการ เรียนรู้ก่อนหลังแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๓. การนำหลักสูตรไปใช้ (Pattern of Learning and teaching) หมายถึง แผนการในการนำ หลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนด หรือเพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้และประสบการณ์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

๔. การประเมินผลผลผลิต (Program of Evaluation of the Outcome) หมายถึงโครงการที่จะ ประเมินเพื่อดูว่าผลผลิตที่ได้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่

๒.๓ การพัฒนาหลักสูตร

เนื่องจากการศึกษาและสังคมเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ เพราะการศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี หรือเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ การศึกษามุ่งจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเองว่าควรมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมอย่างไร การศึกษามุ่งให้คนมีวิจรรย์ญาณในการคิด มุ่งให้คนคิดเป็น ทำเป็น และ แก้ปัญหาได้ นอกจากนั้นการศึกษายังมุ่งให้คนมีอาชีพเลี้ยงตัวอยู่ในสังคมได้ด้วย ดังนั้น เมื่อสังคมมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา การศึกษาก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งในการพัฒนาการศึกษานั้น สิ่ง ที่ จำ เ ป็ น ต้ อ ง ง ั พ ั ท ฒ ฒ น ำ คื อ ห ล ั ก ส ู ต ร์ ร ั ซึ่ง เป็น สิ่ง ที่ ขาด ไม่ ได้ ใน การ จัด การ ศึกษา การ พัฒนา หลักสูตร ก็ เพื่อ จะ ให้ ได้ หลักสูตร ที่ ดี เหมาะ สม กับ สังคม ใน ยุค

¹²ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕), หน้า ๒๐.

นั้นๆ หลักสูตรที่ดีจะต้องพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะความชำนาญ ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตร จึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย หรือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้จะเป็นรากฐานในการกำหนดเนื้อหาสาระและมวลง ประสพการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นๆ ข้อมูลที่ควรศึกษา ได้แก่

๑. ข้อมูลทางปรัชญาการศึกษา
๒. ข้อมูลทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้
๓. ข้อมูลจากนักวิชาการแต่ละสาขา
๔. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
๕. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจ
๖. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาทางเทคโนโลยี

สำหรับหลักของการพัฒนาหลักสูตร บุญชม ศรีสะอาด ได้สรุปไว้ว่ามีดังต่อไปนี้¹³

๑. ใช้พื้นฐานจากประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคม จิตวิทยา และวิชาความรู้ต่างๆ
๒. พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม
๓. พัฒนาให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
๔. พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้
๕. ในการเลือกและจัดประสพการณ์การเรียนรู้ จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในด้านความยากง่าย ลำดับก่อนหลัง ความต่อเนื่อง และบูรณาการของประสพการณ์ต่างๆ
๖. พัฒนาในทุกจุดอย่างประสานสัมพันธ์กัน ตามลำดับจากจุดประสงค์ สาระความรู้และประสพการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล
๗. พิจารณาถึงความเป็นไปได้สูงในทางปฏิบัติ
๘. พัฒนาอย่างมีระบบ
๙. พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง
๑๐. มีการวิจัยติดตามผลอยู่ตลอดเวลา
๑๑. ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ
๑๒. อาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

¹³บุญชม ศรีสะอาด, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๓.

ในด้านแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการทางการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นขั้นตอนต่างๆ พอจะสรุปได้ว่า ควรประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ๕ ประการ คือ

๑. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
๒. การเลือกและจัดลำดับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้
๓. การนำหลักสูตรไปใช้
๔. การประเมินผลหลักสูตร
๕. การปรับปรุงหลักสูตร

เมื่อพิจารณาขั้นตอนต่างๆ ดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า สามารถแยกกิจกรรมในการพัฒนาหลักสูตรได้ ๓ กลุ่ม คือ เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ ศรีสะเกษ นั้น ได้ผ่านกิจกรรมในการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตร และ การใช้หลักสูตร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่ยังไม่มีความปรากฏว่าได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร จึงพอจะสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนี้ยังไม่ครบตามหลักการของการพัฒนาหลักสูตร คือมีการสร้างและ การใช้หลักสูตร แต่ยังไม่มีการประเมินผลหลักสูตร อันเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น ดังที่ กรรณิการ์ สัจกุล และบุญมี เณรยอด¹⁴ ได้กล่าวไว้ว่า

“การประเมินหลักสูตรคือกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อดูว่าการจัดกิจกรรมหลักสูตรและการสอนได้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่และดูว่าการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด”

๒.๔ การประเมินหลักสูตร

ทิตินา แคมมณี¹⁵ ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรนี้เริ่มได้รับความสนใจในวงการศึกษา มาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๖๐ แต่ ราล์ฟ ไทเลอร์ ก็นับว่าเป็นผู้วางรากฐานมาให้นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๓๐ โดยไท

¹⁴กรรณิการ์ สัจกุล และบุญมี เณรยอด, การประเมินผลหลักสูตร, (ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๑.

¹⁵ทิตินา แคมมณี ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ), รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ เล่มที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๑๑๓.

เลอร์ ได้ริเริ่มให้คำนิยามว่า การศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การประเมินผลหลักสูตรจึงมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงเป็นจุดสำคัญ และกล่าวว่า สตีเฟลด์บีมและคณะ ได้ให้แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรว่า การประเมินผลหลักสูตรคือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอื่นที่ดีกว่าเดิม ต่อมาใน ปี ค.ศ. ๑๙๖๓ ครอนบาค ได้เขียนคำนิยามของการประเมินผลหลักสูตรไว้ในวารสาร Teachers College Record ว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึงการรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของ โปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา”

การประเมินผลหลักสูตร นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างมาก เพราะการประเมินผลจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นมีคุณค่าเพียงใด การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือไม่ และผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด ซึ่งการประเมินหลักสูตรนี้อาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินว่าจะประเมินเพื่ออะไร

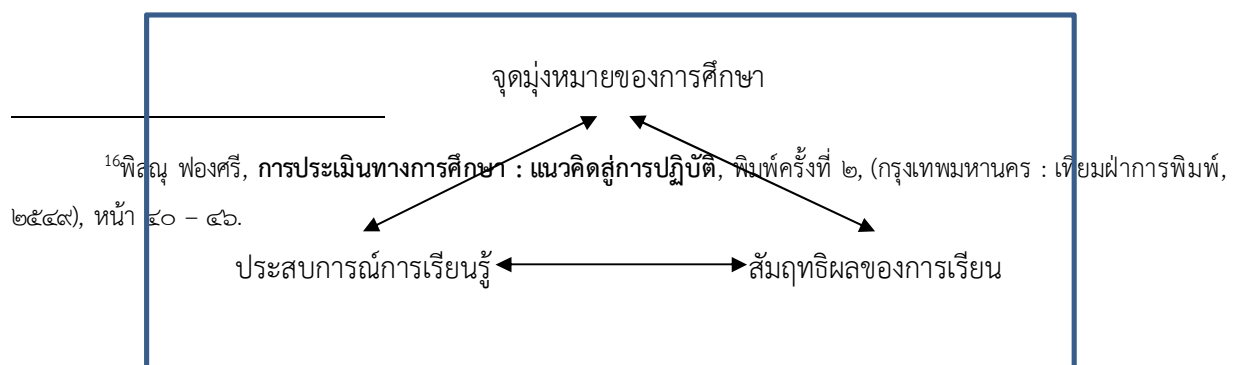
รูปแบบการประเมินมีมากมายหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบล้วนมีทั้งข้อดีและข้อเสียอยู่ทั้งสิ้น ไม่มีรูปแบบใดที่มีความสมบูรณ์ไปทุกอย่าง การใช้รูปแบบการประเมินเพียงรูปแบบเดียวไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการประเมินได้ทุกคำถาม ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงต้องใช้รูปแบบการประเมินหลายๆ รูปแบบผสมกัน ซึ่งสามารถจะยกตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรได้ ดังนี้¹⁶

๑. รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยเทคนิคการวิเคราะห์ของปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

เป็นเทคนิคการประเมินหลักสูตรที่เป็นตัวเอกสารหลักสูตร โดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร ๓ ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน แต่ละองค์ประกอบมีการจำแนกออกเป็นข้อย่อยๆ และให้คะแนนแต่ละข้อย่อยโดยน้ำหนักคะแนนไม่เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากพิจารณาถึงความยากง่ายของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เป็นจุดมุ่งหมายและประเภทของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยปกติแล้ววิธีการนี้จะใช้สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยการพิจารณาตัดสินต้องดูจากค่า Puissance Measure (P.M.) ซึ่งคำนวณได้จากตารางวิเคราะห์ปุยแซงค์ที่สร้างขึ้น

๒. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ (The Tyler Model)

เป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินสัมฤทธิ์ผลที่ได้จากหลักสูตร ในทัศนะของไทเลอร์นั้น ถือว่ากระบวนการทางการศึกษามีจุดเน้นอยู่ ๓ ส่วน คือ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ประสพการณ์การเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลของการเรียน ทั้ง ๓ ส่วน มีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

ตามแผนภาพที่ ๑ แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางการศึกษาเป็นการประเมิน เปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการเรียนกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นการประเมินความ สอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของ ปร ะ ส บ ก า ร ณ์ ก า ร เ ร ย น รู้ กั บ สั ม ก ร ุ ทิ ผล ของ ก า ร เ ร ย น นั้น ก็ คื อ การประเมินเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงกับสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ ไทเลอร์มีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจง จะเป็นแนวทางในการประเมินผลในภายหลัง บทบาทของการประเมินหลักสูตร จึงอยู่ที่การดูผลผลิตของหลักสูตรว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ แนวคิดของไทเลอร์ เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร จึงยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (goal attainment model) การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้จึงควรตอบคำถาม ๔ ข้อ ข้างล่างนี้ให้ได้ชัดเจนคือ

๑. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาใดบ้างที่โรงเรียนต้องการ
๒. มีประสบการณ์ทางการศึกษาใดบ้างที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว
๓. ควรจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพ
๔. จะตัดสินได้โดยวิธีที่ว่าจุดมุ่งหมายเหล่านั้นบรรลุผลตามที่ต้องการ

๓. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (The Stake's Congruence Contingency Model)

พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากวิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยพิจารณาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงและความสอดคล้องกันขององค์ประกอบต่างๆ ภายในระบบ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบต่างๆ ของระบบหลักสูตร ซึ่งสเตคได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนเช่นเดียวกับองค์ประกอบของระบบ ดังนี้

๑. สิ่งที่มีอยู่ก่อน (antecedents) หมายถึง สภาพของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ก่อน การใช้หลักสูตร เทียบได้กับปัจจัยตัวป้อน (input) ของวิธีการเชิงระบบ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของครู เนื้อหาของหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารเรียน เป็นต้น

๒. กระบวนการสอน (transactions) เป็นขั้นนำหลักสูตรมาสู่การปฏิบัติ หรือการเรียนการสอน เทียบได้กับองค์ประกอบด้านกระบวนการของวิธีการเชิงระบบ ซึ่งกระบวนการสอนประกอบด้วยปฏิสัมพันธ์

ระหว่างครูกับนักเรียน การสื่อความหมาย การแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างครูกับนักเรียน เวลาเรียนกับนักเรียน เวลาสอนกับครู เป็นต้น

๓. ผลที่ได้รับ (outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรที่มีต่อนักเรียน ทั้งด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นกับครูและโรงเรียน ซึ่งผลที่ได้รับจากการใช้หลักสูตรนี้ เทียบได้กับผลผลิต (outputs) ของวิธีการเชิงระบบนั่นเอง

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้องกันขององค์ประกอบ ทั้ง ๓ ซึ่งกำหนดไว้เป็นสิ่งที่คาดหวังของหลักสูตรและข้อมูลของสิ่งที่ปรากฏ ซึ่งเก็บได้จากการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การตัดสินอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลที่เก็บได้กับเกณฑ์มาตรฐาน และความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่างๆ ที่เป็น ผู้ประเมิน

๔. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provo Curriculum Evaluation Model)

เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ว่า ควรจะปรับปรุง หรือ ใช้ต่อไปหรือจะยกเลิก ซึ่งการประเมินเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ

๑. การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ได้แก่ มาตรฐานในด้านการพัฒนาและ มาตรฐานด้านเนื้อหา

๒. การพิจารณาความไม่สอดคล้อง ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตร กับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

๓. การใช้หลักสูตรที่ไม่สอดคล้องสำหรับการหาจุดอ่อนของหลักสูตร

๕. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโรว์ (Doris T. Gow Intrinsic Analysis Model)

เป็นรูปแบบประเมินเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร กระบวนการดำเนินงานจะมี ๒ ขั้นตอนดังนี้ คือ

๑. วิเคราะห์หลักสูตร โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ โอกาสในการเรียนรู้ สิ่งเร้า โครงสร้างของหลักสูตร และสภาพการเรียนการสอน

๒. ทำการตัดสินคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ทฤษฎีทางการศึกษาและทฤษฎีทางจิตวิทยาเป็นหลัก โดยการนำข้อมูลมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักการและทฤษฎีทางการศึกษาและทฤษฎีทางจิตวิทยาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หรือมากน้อยเพียงใด การใช้หลักการและทฤษฎีทางการศึกษา และจิตวิทยาเป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ทำให้การประเมินหลักสูตรโดยวิธีนี้มีความแตกต่างจากการประเมินโดยรูปแบบอื่น ซึ่งมักจะใช้ความคิดเห็นของบุคคล ผู้วิเคราะห์เป็นหลักสำคัญ ดังนั้นรูปแบบการประเมินหลักสูตรของโรว์ จึงเป็นรูปแบบที่มีความสมเหตุสมผลอย่างมาก

๖. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสคริเวน (Scriven)

เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาจากแนวความคิดของครอนบาค (Cronbach) มาปรับปรุง สร้างเป็นรูปแบบการประเมินขึ้นใหม่ โดยกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินว่า เป็นการพิจารณา การประเมินเพื่อช่วยตอบคำถามต่างๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะโครงการขององค์การทางการศึกษาอันได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน บุคลากร วิธีการหรือโครงการต่างๆ เช่น คำถามที่ว่าโครงการต่างๆ เหล่านี้ มี ประสิทธิภาพมากเพียงใด หรือดำเนินการคุ้มกับการลงทุนหรือไม่ และรวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนด เกณฑ์การประเมินและกระบวนการตัดสินใจด้วย สคริฟเวนได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการประเมินว่า ควร จะมีได้ หลายรูปแบบแล้วแต่ลักษณะของสิ่งที่จะประเมินว่าจะมีลักษณะเช่นใด ก็เลือกรูปแบบให้ เหมาะสมได้ ๘ ลักษณะ ดังนี้

๑. การประเมินผลย่อยและการประเมินผลรวบยอด
๒. การประเมินก่อนการปฏิบัติงานและการประเมินหลังการปฏิบัติงาน
๓. การประเมินผลเปรียบเทียบและการประเมินผลไม่เปรียบเทียบ
๔. การประเมินคุณค่าและค่าใช้จ่ายในการลงทุน
๕. การประเมินแบบไม่ผูกพันกับจุดมุ่งหมาย
๖. รูปแบบวิธีแห่งการเปรียบเทียบ
๗. วิธีการปฏิบัติเฉพาะกิจ
๘. การประเมินคุณค่าของการประเมิน

รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน เน้นการประเมินโครงการโดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ การ ประเมินความก้าวหน้าของโครงการ (formative evaluation) และการประเมินผลสรุปของโครงการ (summative evaluation) การประเมินทั้ง ๒ อย่าง มีประเด็นการประเมินที่แตกต่างกันหลายประการ สามารถเปรียบเทียบ ความแตกต่างตามรายละเอียดได้

๗. รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP

ในการประเมินผลโครงการหรือประเมินหลักสูตรนั้นมีแนวคิดและโมเดลหลายอย่าง แต่ในที่นี้ ใคร่ ขอเสนอแนวคิดและโมเดลการประเมินแบบซีบีพี หรือ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เพราะเป็น โมเดล ที่ ได้ รับ การ ย อ ม รั บ กัน ท ัว ไป ใน ปี จ ุ บ ัน น ั แ น ว คิ ด ข อ ง ส ตั ฟ เ พิ ล บี ม เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือฝ่าย ประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดทำ และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหาร มีหน้าที่เรียกหาข้อมูล และนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติใน ฉะนั้นรูปแบบการประเมินผลหลักสูตร

ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมแก่การช่วยตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีมมีการตัดสินใจ ๔ ประเภท คือ

๑. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย
๒. การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้าง เพื่อเป็นการกำหนดวิธีการ
๓. การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินต่อ เพื่อตัดสินใจว่าควรปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิก
๔. การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ เพื่อใช้ประโยชน์ควบคุมและปรับปรุงวิธีการ

หลักการสำคัญของการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบนี้มุ่งประเมินสภาพการณ์ต่างๆ ของหลักสูตร ๔ ด้าน¹⁷ คือ

๑. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินผลบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่างๆ ของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ปัญหา และความต้องการต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่มีการประเมินหลักสูตรไม่ได้อยู่ในขั้นตอนการวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้ว ต้องการจะประเมิน การประเมินในส่วนนี้ก็คือการประเมินหลักสูตร ในเรื่องจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่าสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือบริบท ปัญหาและความต้องการต่างๆ หรือไม่อย่างไร

๒. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร นักเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ ฯลฯ เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยตัวป้อนเหล่านั้นเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยในการใช้หลักสูตรในเชิงปฏิบัติ บรรลุผลหรือไม่อย่างไร

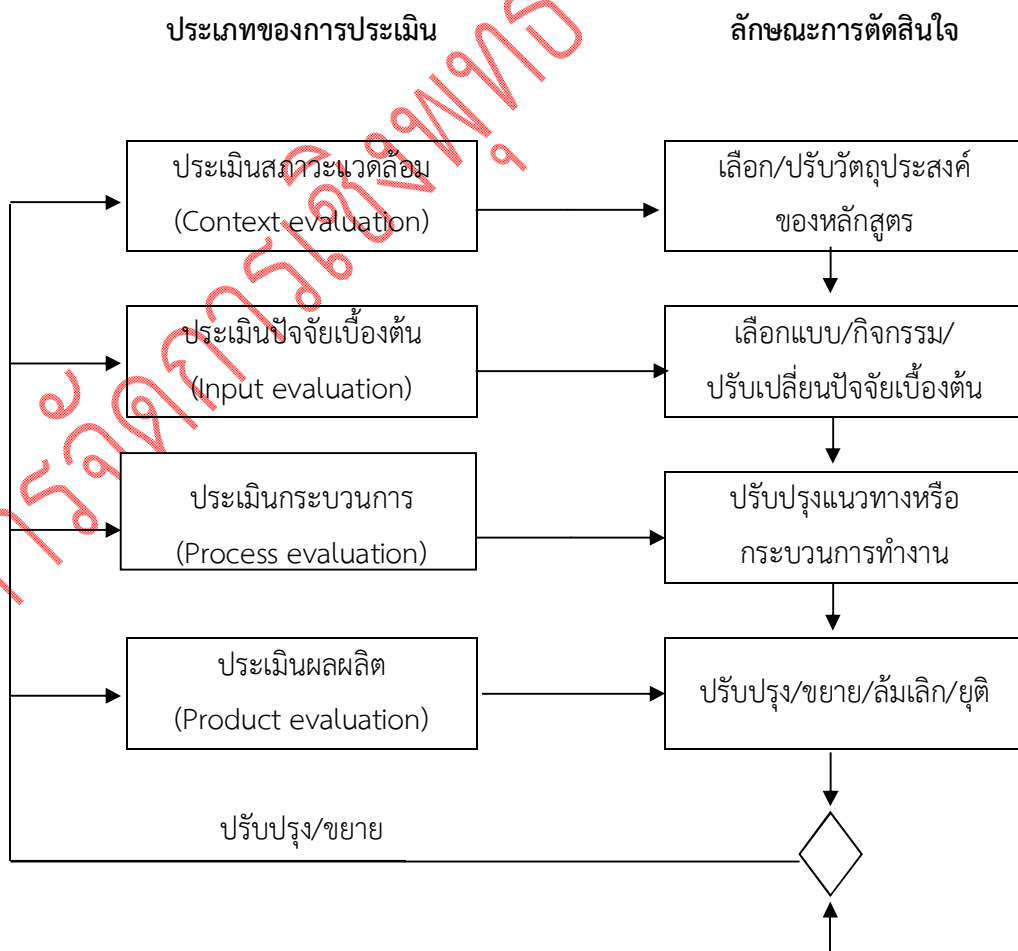
๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรในชั้นปฏิบัติการ หรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการสอน การบริหาร เป็นต้น

๔. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร นั้น เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด ซึ่งอาจพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนภาวะการมีงานทำหรือการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปและจากผลการทำงาน

ซึ่งการประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP (CIPP Model) นี้สามารถประเมินข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหลักสูตรได้ครอบคลุมมากที่สุด เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ผู้ประเมิน

¹⁷ ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์, การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : อลิอันเพรส, ๒๕๓๙), หน้า ๑๙๕ - ๑๙๗.

จะประเมินผลทั้ง ๔ ด้าน (Context - Input - Process - Product) แล้วนำมาพิจารณาความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้าในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ก็ต้องศึกษาว่าปัจจัยเบื้องต้นต่างๆ และกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการบริหารหลักสูตรเอื้อต่อการทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นหรือไม่อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นอยู่สอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจ คุณค่าของหลักสูตรได้ รวมทั้งทราบว่าส่วนใดของหลักสูตรใช้ได้ ส่วนใดมีข้อบกพร่อง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งประเภทของการประเมินและลักษณะของการตัดสินใจจากระบบแนวคิดของสตีฟเฟิลบีม สามารถสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินและลักษณะการตัดสินใจ¹⁸

จึงพอจะสรุปได้ว่า ตัวแบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นการประเมินทั้งระบบ ในรายละเอียดต่างๆ มีลักษณะเพื่อชี้ให้เห็นจุดเด่น จุดด้อยที่ควรปรับปรุง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินสามารถ นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงงาน ทั้งระบบได้มากที่สุด การประเมินแบบจำลองชิป จึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางเป็นที่นิยมใช้กันอย่าง แพร่หลายในการประเมินโครงการและประเมินหลักสูตรในปัจจุบัน

คณะผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบจำลองนี้เป็นแบบจำลองในการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้การประเมินทั้ง ๔ ด้านของตัวแบบจำลอง

๒.๕ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕เป็นหลักสูตร กลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในการกำกับดูแลรับผิดชอบของคณะสังคมศาสตร์ ทั้งนี้ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำหลักสูตรมาจัดการเรียนการสอน โดยมี รายละเอียดของหลักสูตร ดังนี้

๒.๕.๑ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร¹⁹

๑. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ ตามหลักพุทธศาสนาและ วิทยาการสมัยใหม่
๒. เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถใช้ความรู้ในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำความรู้ในการจัดการเชิงพุทธไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร กิจการพระพุทธศาสนาและด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

¹⁸ จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส, แนวคิดทฤษฎีการประเมิน, (ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๕๖), หน้า ๗.

¹⁹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, “หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๕๕”, พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕. (อัคราณา), หน้า ๕.

๒.๕.๒ โครงสร้างของหลักสูตร

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดการศึกษาหลักสูตรโดยมีจำนวนหน่วยกิตที่ศึกษารวม ๑๔๐ หน่วยกิต และมีโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้²⁰

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต และวิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต

๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

๒.๕.๓ แผนการจัดการศึกษาและรายวิชาที่จัดการศึกษา บปรากฏดังตารางต่อไปนี้²¹

ชั้นปีที่ ๑		
ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๒
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	๒
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒
หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๒
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	(๒)
รวม		๑๖

หมายเหตุ : ตารางเรียนรวมของคณะสังคมศาสตร์ (ทุกสาขาวิชา) วิชาหน่วยกิต ในวงเล็บ () ไม่นับหน่วยกิต

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙ .

²¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓ - ๒๐.

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	(๒)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒
หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๒
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒
	รวม	๑๕

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๒
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๒
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒
วิชาแกนพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๒
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๒
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	(๒)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมภาคภาษาอังกฤษ	๒
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๒

	รวม	๑๖
--	-----	----

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป บัณฑิต	
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒
๐๐๐ ๑๑๔	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๒๔๖	พระอภิธรรมปิฎก	๒
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๒
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒
	วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์	
๔๐๖ ๓๐๑	พุทธวิถีการบริหาร	๒
๔๐๖ ๓๐๒	การจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา	๒
	รวม	๑๕

ชั้นปีที่ ๓		
ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	(๒)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์	
๔๐๖ ๔๐๓	กฎหมายสำหรับพระสงฆ์	๒
	วิชาเอกบังคับ	
๔๐๖ ๒๐๖	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ	๓
๔๐๖ ๒๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการกิจการพระพุทธศาสนา	๓
๔๐๖ ๓๐๘	องค์การและการจัดการ	๓

๔๐๖ ๓๐๙	การวางแผนและการควบคุมงานบริหาร	๓
๔๐๖ ๓๑๐	การจัดการสาธารณูปการ	๓
วิชาเลือก		
๔๐๖ ๓๒๒	การบริหารจัดการงบประมาณ	๓
รวม		๒๐
ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
วิชาแกนพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๑
วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์		
๔๐๖ ๔๐๔	การประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ	๒
วิชาเอกบังคับ		
๔๐๖ ๓๑๑	การจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๓
๔๐๖ ๓๑๒	การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์	๓
๔๐๖ ๓๑๓	การสังคมสงเคราะห์แนวพุทธ	๓
๔๐๖ ๓๑๔	การจัดการทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธ	๓
วิชาเอกเลือก		
๔๐๖ ๓๒๓	การจัดการการเงินและทรัพย์สิน	๓
๔๐๖ ๓๒๔	หลักการฝึกอบรมและการประชุม	๓
รวม		๒๑

ชั้นปีที่ ๔

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
วิชาแกนพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๑
วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์		
๔๐๖ ๔๐๕	การจัดการกิจการพระพุทธศาสนาในอาเซียน	๒
หมวดวิชาบังคับ		

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๓๐๒ ๔๐๔	การเขียนบทความทางพระพุทธศาสนา	๒
	ฉ. วิชาเลือกเสรี	
๑๐๓ ๓๒๓	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๒
รวม		๒๐
ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	ก. วิชาแกนพระพุทธศาสนาประยุกต์	
	ข. วิชาเอกบังคับ	
๑๐๑ ๓๑๐	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓
๑๐๑ ๔๑๕	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓
๑๐๑ ๔๑๗	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓
	ค. วิชาเอกเลือก	
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒
	ง. วิชาโท (ภาษาอังกฤษ)	
๓๐๒ ๓๑๒	การเขียนและการพูดภาษาอังกฤษระดับกลาง	๓
๓๐๒ ๔๐๓	สัมมนาพระพุทธศาสนาภาคภาษาอังกฤษ	๒
	จ. วิชาเลือกเสรี	
๑๐๔ ๓๐๑	พุทธจริยศาสตร์	๒
๑๐๔ ๓๒๘	สุนทรียศาสตร์	๒
รวม		๒๐

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ของสถาบันการศึกษาต่างๆ มีอยู่มากมาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอรายงานการวิจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบจำลองซิป(CIPP MODEL) ดังนี้

ณัฐมนต์ คมขำ²² ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับอาจารย์ และนิสิต ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง ด้านกระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก ด้านผลผลิตของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตขณะที่กำลังศึกษา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก

ภัทรพร อรัณยภา และคณะ²³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร-บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๔) โดยใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินได้รับการประเมินจากประชากรทั้งหมดในระดับมากถึงมากที่สุดทั้งในเรื่องความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเอกลักษณ์วิชาชีพ ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม ทุกรายวิชาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาทันสมัย น่าสนใจ และเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต ทุกรายวิชามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบวิชาชีพพยาบาล ในระดับมากถึงมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าพบว่า จำนวนอาจารย์มีเพียงพอกับรายวิชาที่สอน อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาที่สอน สามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตร มีทักษะในการเลือกเนื้อหา กิจกรรม วิธีการสอน รวมถึงการวัดผลประเมินผล สามารถสอนเชื่อมโยงความรู้ด้านทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ อาจารย์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความตรงต่อเวลาทั้งในการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ อาจารย์รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านนักศึกษาพบว่า ความรู้พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงพอกับการศึกษาในหลักสูตรนี้ นักศึกษามีความเชื่อมั่นและมีความถนัดในการเรียนวิชาชีพพยาบาล มีความรักและ

²²ณัฐมนต์ คมขำ, “การประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตร พ.ศ.๒๕๔๑ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา”, วารสารหลักสูตรและการสอน, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๔๙ - มีนาคม ๒๕๕๐) : ๑๐.

²³ภัทรพร อรัณยภา และคณะ, “การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๔)”, วารสารการพยาบาลและการศึกษา, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๑) : ๑๕ - ๑๖.

ภาคภูมิใจในวิชาชีพพยาบาล มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เรียน
นี้ ก คี ก ษ า คิ ด ว ่า วิ ช า ชี พ พ ย า บ า ล
มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อสังคม สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนในหลักสูตรนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ได้เป็นอย่างดีในระดับมาก ส่วนด้านปัจจัยเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนั้นพบว่า หนังสือคู่มือหลักสูตร
ห้องเรียน ห้องสมุด มีสถานที่เหมาะสม การให้บริการห้องสมุดดี มีตำรา วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์และ
คอมพิวเตอร์ เพียงพอระดับปานกลางถึงระดับมาก ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนพบว่า หุ่นจำลองต่างๆ
และอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติในห้องสาธิต เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีทัศน์
และวิทยุเทปมีเพียงพอระดับปานกลาง สถานที่ฝึกปฏิบัติงานมีเพียงพอระดับมาก แต่ยานพาหนะมีเพียงพอระดับ
น้อย

ผลการประเมินกระบวนการผลิตเกี่ยวกับการบริหารและบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การ
วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ใน
ระดับมาก

ผลการประเมินผลผลิต พบว่า ผลผลิตจากหลักสูตรนี้มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพ
พยาบาลตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สามารถประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นได้ มีเจตคติ
ที่ดี รักและภูมิใจในวิชาชีพพยาบาลในระดับดี มีคุณธรรมจริยธรรมและเคารพสิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติการ
พยาบาลในระดับดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุค
ข้อมูลข่าวสารและสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ทุกสถานการณ์ในระดับปานกลาง

สุดาพร ไชยะ²⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู พุทธศักราช
๒๕๕๑ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยรวมและรายด้าน ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า
ด้านกระบวนการ ด้านประสิทธิผล ด้านผลกระทบ ด้านความยั่งยืน และด้านความสามารถในการขยายผล มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความสามารถในการขยายผล โดยเฉพาะเรื่อง
ต้องการให้มีการดำเนินการหลักสูตรนี้อยู่ต่อไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านปัจจัยนำเข้า
โดยเฉพาะเรื่อง เนื้อหาวิชาที่จัดให้เรียนมีความเหมาะสมที่จะช่วยให้นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ มี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด

²⁴สุดาพร ไชยะ, “การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์”,
วารสารวิทยากร, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๑๐ (สิงหาคม ๒๕๕๓).

สมบุรณ์ บุญฤทธิ์²⁵ ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๓๘ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ด้านบริบท ประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า ประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของปัจจัยเบื้องต้น คือ คณาจารย์ นิสิต และสิ่งประกอบอื่นๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ หนังสือ ตำราและสื่อที่ศุภปกรณ์ต่างๆ ด้านกระบวนการ ประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านผลผลิต ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตชั้นปีที่ ๕ ที่กำลังปฏิบัติศาสนกิจว่ามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีคุณลักษณะทั่วไปหรือไม่เพียงใด ด้านผลกระทบ ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตชั้นปีที่ ๕ โดยประเมินเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย คณะสงฆ์/พระสังฆาธิการ และสังคม/องค์กร ต่อการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตคณะพุทธศาสตร์ชั้นปีที่ ๕ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท (Content) มีความเหมาะสม สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก ทั้งในด้านความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และง่ายต่อความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวัน มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสมณสาธูปของผู้เรียน ด้านปัจจัยตัวป้อน(input) มี ค ว า ม เ ห ม า ะ ส ม ใน ร ะ ด บ น ี อ ย ทั้งในปัจจัยตัวป้อนด้านอาจารย์ นิสิต และส่วนประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ (Process) มีความเหมาะสมในระดับน้อย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งในระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะทั่วไปของผลผลิต ด้านผลกระทบ (Impact) มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะทั่วไป และ ความ พึง พ อ ใจ ที่ ได้ ใช้งานนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ

ศศิธร ชิดนัย และคณะ²⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์ โดยใช้รูปแบบชิป (CIPP model) ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยแวดล้อมหรือบริบทของหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และพระราชบัญญัติการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดเรียนการสอนต่างๆ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ

²⁵ สมบุรณ์ บุญฤทธิ์, “การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๓๘ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”, รายงานการวิจัย (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๗, บทคัดย่อ.

²⁶ ศศิธร ชิดนัย และคณะ, “การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์”, รายงานการวิจัย (อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์), ๒๕๔๘, บทคัดย่อ.

โดยภาพรวมมีปริมาณพอเพียง คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการ อยู่ในระดับดี ยกเว้น โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และอินเทอร์เน็ตที่มีปริมาณไม่พอเพียง โดยคุณภาพและความสะดวกในการใช้บริการนั้น อยู่ในระดับพอใช้ถึงควรปรับปรุง ด้านกระบวนการดำเนินการโดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายด้าน พบว่าสมรรถนะด้านวิชาชีพ และทักษะชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด

คุณ ะ ที่ ส ม ร ร ธิ น ะ ส ำ ก ล อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะรายชั้นปีของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมชาย ัญญณกุล และวาริรัตน์ แก้วอุไร²⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท พบว่า นโยบายที่ทางมหาวิทยาลัยนเรศวร กำหนดไว้ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และนิสิตที่กำลังเริ่มเข้าศึกษา มีความต้องการที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า นิสิต บัณฑิต และอาจารย์หรือวิทยากรที่สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ก ล ำ ว คี อ ห ล ัก ก สู ต ร มีจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและรูปแบบการจัดเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม มีความพร้อมและความเหมาะสมในส่วนของอาจารย์ นิสิต สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และบรรยากาศทางวิชาการ ด้านกระบวนการ พบว่า นิสิต และอาจารย์หรือวิทยากรที่สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของกระบวนการหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนบัณฑิตมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต พบว่า นิสิต บัณฑิต อาจารย์หรือวิทยากร และผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านผลกระทบของหลักสูตร พบว่า นิสิต บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาชั้นต้น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

รัชนิวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารณ²⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร บัณฑิตศึกษาศาสตร์และสาหรณิเทศศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ด้านโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ด้านเนื้อหาหรยวิชา

²⁷ สมชาย ัญญณกุล และวาริรัตน์ แก้วอุไร, “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร”, รายงานการวิจัย (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร), ๒๕๔๘, บทคัดย่อ.

²⁸ รัชนิวรรณ ขำประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารณ, “การประเมินหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์และสาหรณิเทศศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร”, รายงานการวิจัย (อุดรดิตรดิตร : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิตร), ๒๕๔๙, บทคัดย่อ.

มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ด้านความทันสมัยของเนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ด้านการนำความรู้จากรายวิชาไปประยุกต์ใช้ประโยชน์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวม และทุกข้อ ยกเว้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ซึ่งความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมด้านปัจจัยสนับสนุนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ยกเว้นการมีห้องทำงานนอกห้องเรียนอย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของจำนวนนักศึกษาแต่ละหลักสูตร ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรมการเรียนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ ด้านฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและทุกข้อ

ภุชณิศ นวลสกุล²⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประเมินใน ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ วัสดุการศึกษา เอกสาร ตำราเรียน และ อ ก ค า ร ส ี ฎ า น ที่ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิต มี ค ว า ม ค ิ ด เ ท ี น ว า ป รั ะ ส ี ท ิ ภ า พ ข อ ง บั ณฑิต ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านทักษะในการทำงานไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านเจตคติในการทำงานที่สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕

ธีรศักดิ์ อุณารมณเลิศ และคณะ³⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPPI Model) ข อ ง ส ตั ฟ เ พิ ล บี ม (Stufflebeam) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบทในด้านวัตถุประสงค์ พบว่าผู้ประเมินทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง ๕ ข้อ มีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และมี ค ว า ม ส อ ด ค ล ี อ ง กั บ ค ว า ม ต ี อ ง ก า ร ข อ ง ผู้ เร ี ย น

²⁹ ภุชณิศ นวลสกุล, “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี”, รายงานการวิจัย (อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี), ๒๕๕๐, บทคัดย่อ.

³⁰ธีรศักดิ์ อุณารมณเลิศ และคณะ, “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์”, รายงานการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๕๒, บทคัดย่อ.

การประเมินปัจจัยนำเข้า ประกอบไปด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้สอนพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านนักศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และในด้านองค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด การประเมินกระบวนการ ประกอบไปด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอนพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผลพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด การประเมินผลผลิต ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมหาดบัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในระดับมากถึงมากที่สุด กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาดบัณฑิตทำงานอยู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมหาดบัณฑิตอยู่ในระดับมาก และกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาดบัณฑิตที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก พบว่าส่วนใหญ่พบว่ามีความพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และการประเมินผลกระทบ พบว่ากลุ่มมหาดบัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองสามารถนำความรู้ ทักษะประสบการณ์ ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

ปรมัตถ์ปัญฑริชฌ์ ต้องประสงค์ และคณะ³¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ประจำหลักสูตร และนักศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น นักศึกษาส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายในสาขาศิลป์ – คำนวณ ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตร อยู่ระหว่าง ๒.๕๐ – ๒.๙๙ ด้วยระบบโควตา ส่วนด้านคุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่จบทางด้านบริหารธุรกิจและคอมพิวเตอร์โดยมีประสบการณ์ด้านงานวิจัยและการบริการวิชาการค่อนข้างมาก ซึ่งแสดงถึงความพร้อมของบุคลากรที่จะใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ตามภารกิจหลักที่คณะกรรมการหลักสูตรต้องดำเนินงานด้านการบริหาร การสอนการวิจัย และภารกิจวิชาการด้านอื่นๆ จึงส่งผลให้ภาระงานต่อสัปดาห์ ของอาจารย์ผู้สอนมีภาระงานจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคลได้อย่างละเอียด ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อาจารย์และนักศึกษามี

³¹ปรมัตถ์ปัญฑริชฌ์ ต้องประสงค์ และคณะ, “การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒”, รายงานการวิจัย (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๕๓, บทคัดย่อ.

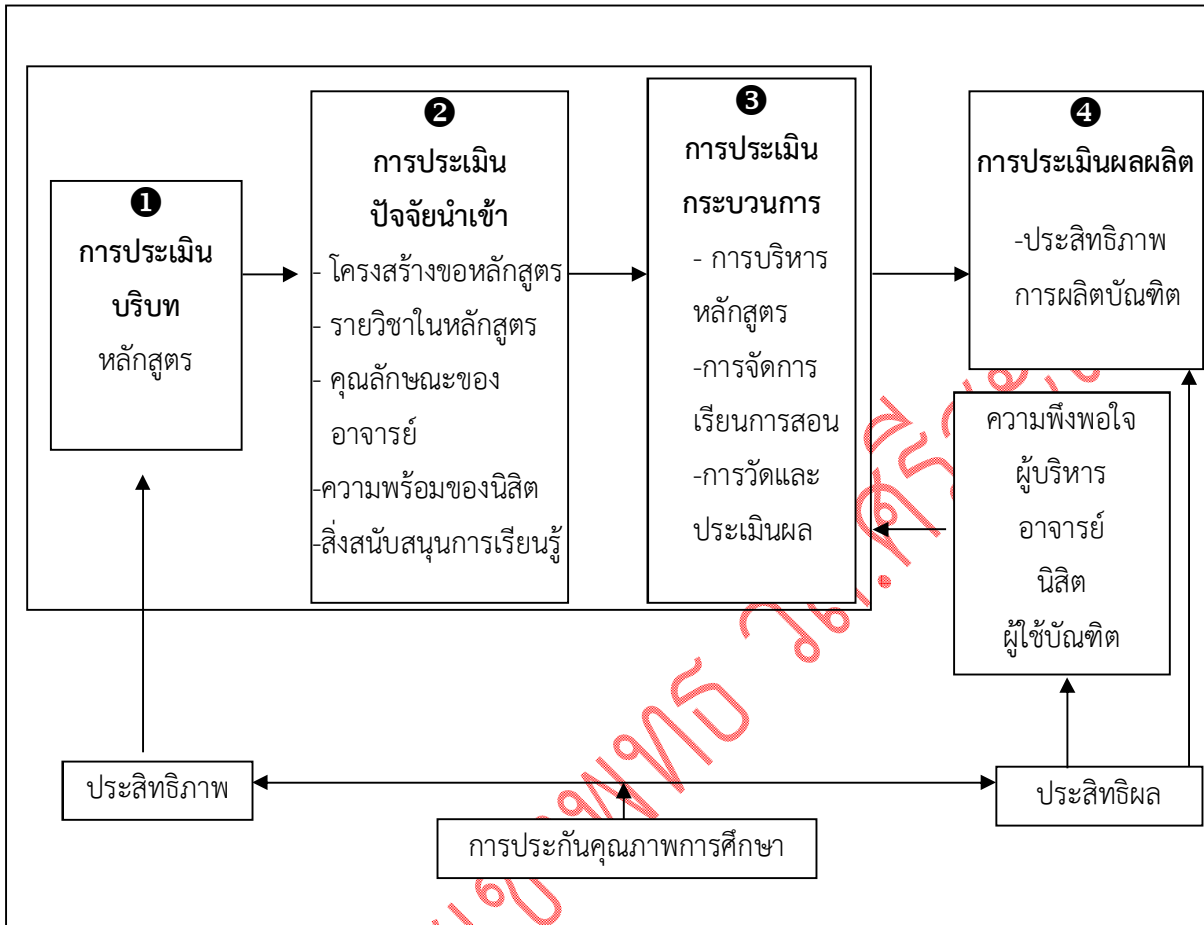
ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ได้แก่กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยวิเคราะห์จากการบริหารและบริการของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลลัพธ์ ได้แก่ สมรรถนะของนักศึกษา และการบริหารวิชาการ ให้กับหน่วยงานภายนอก อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านสมรรถนะของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริการวิชาการให้กับหน่วยงานภายนอกมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง

อัญชลี ไสยวรรณ และคณะ³² ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทพบว่า ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าพบว่าจำนวนหน่วยกิตและเวลา เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและส่งผลให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในชีวิตประจำวันและมหาบัณฑิตได้รับประโยชน์ในการปฏิบัติงาน จัดการบริการต่างๆ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ อยู่ในระดับในระดับมาก นักศึกษามีคุณภาพในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการพบว่า คุณภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ จัดการสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษามีอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านผลผลิตพบว่า ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะมหาบัณฑิตของผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด การติดตามผลภาวะการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต พบว่า ปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนร้อยละ ๘๔ หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานยอมรับความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับมากร้อยละ ๗๙ มหาบัณฑิตประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ผลลัพธ์ตามดัชนีบ่งชี้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษาบรรลุเป้าหมายทุกดัชนีบ่งชี้

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องนี้อย่างนี้

³²อัญชลี ไสยวรรณ และคณะ, “การประเมินหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

การจัดการเรียนการสอน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยมุ่งประเมินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต ตามรูปแบบการประเมินแบบจำลองซิป (CIPP MODEL) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มประชากร
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การสร้างและการหาคคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มประชากร

๓.๑.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๒ ท่าน เป็นผู้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร มีประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือมีคุณวุฒิทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการประเมินหลักสูตร ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท หรือมีตำแหน่งทางวิชาการจากผลงานทางวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ ท่าน เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือมีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ ไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓.๑.๒ ผู้บริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าสาขาวิชา ผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน ๕ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๓.๑.๓ อาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่เริ่มจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ – ปีการศึกษา ๒๕๕๙ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทุกรายวิชา จำนวน ๑๕ รูป/คน ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๓.๑.๔ นิสิต ได้แก่ นิสิตในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่เริ่มเข้ารับการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๕ (ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นนิสิตชั้นปีที่ ๔) จำนวน ๒๔ รูป ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๓.๑.๕ ผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ ที่เริ่มจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ ใน วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๒๔ รูป ศึกษาจากกลุ่มประชากร

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยสร้างใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ ประเภท ดังนี้

๓.๒.๑ แบบประเมินความสัมพันธ์ สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบท จำนวน ๑ ชุด

แบบประเมินชุดนี้ ใช้ประเมินความสัมพันธ์ สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบท โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่านที่ได้รับการคัดเลือก แบบประเมินพัฒนาจากแบบการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาว่า ข้อมูลของหลักสูตรในแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับบริบทต่างๆ หรือไม่อย่างไร ถ้ามีความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิจะให้ค่าเป็น “+๑” แต่ถ้าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าไม่มีความสอดคล้องจะให้ค่าเป็น “-๑” และในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ก็จะให้ค่าเป็น “๐”

๓.๒.๒ แบบประเมิน จำนวน ๔ ชุด

แบบประเมินทั้ง ๔ ชุดนี้ จำแนกผู้ตอบแบบประเมินเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ชุดที่ ๑ ผู้บริหาร ชุดที่ ๒ อาจารย์ ชุดที่ ๓ นิสิต และชุดที่ ๔ ผู้ใช้บัณฑิต มีรายละเอียดของแบบประเมินแต่ละชุด ดังนี้

๑) แบบประเมินสำหรับผู้บริหาร แบ่งออกเป็น ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ - ๕ เป็นแบบประเมินหลักสูตรทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง ระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับมาก

๓ หมายถึง ระดับปานกลาง

๒ หมายถึง ระดับน้อย

๑ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

๒) แบบประเมินสำหรับอาจารย์ แบ่งออกเป็น ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ - ๕ เป็นแบบประเมินหลักสูตรทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ

๓) แบบประเมิน สำหรับนิสิต แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ - ๔ เป็นแบบประเมินหลักสูตรทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ

๔) แบบประเมิน สำหรับผู้ใช้บัณฑิต แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ลักษณะแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ

๓.๓ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เพื่อการประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

๓.๓.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

๓.๓.๒ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างเป็นแบบประเมินด้านต่างๆ ได้แก่ แบบประเมินด้านบริบท แบบประเมินด้านปัจจัยนำเข้า แบบประเมินด้านกระบวนการและแบบประเมินด้านผลผลิต

๓.๓.๓ ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านการวิจัย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องตรงประเด็นในเรื่องที่จะศึกษาวิจัย รวมทั้งพิจารณาสำนวนภาษา ความชัดเจนของข้อความ ได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง ๐.๖๐ ถึง ๑.๐๐ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้แบบประเมินที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีความชัดเจนและสอดคล้องกับประเด็นในเรื่องที่จะวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านการวิจัยที่ตรวจสอบแบบประเมินดังกล่าว ได้แก่

๑) พระราชปรีดีทิวี ศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางพระพุทธศาสนา

๒) พระมหาบุญเลิศ อินุทพลโณ, รศ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

๓) รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

๔) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

๕) ผศ.ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

๓.๓.๔ นำแบบประเมินสำหรับอาจารย์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้กลุ่มทดลองเป็นอาจารย์จำนวน ๑๐ รูป/คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น = ๐.๙๐๔ ส่วนแบบประเมินสำหรับนิสิตนำไปทดลองกับนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๓๐ รูป/คน ตอบแบบประเมินแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น = ๐.๘๗๒ ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงสามารถนำไปใช้ในการประเมินเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ได้

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ สํารวจจำนวนผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ของหลักสูตร

๓.๔.๒ คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน เพื่อประเมินบริบทของหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครุศาสตร์/การวิจัยทางการจัดการ ๒ ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ๓ ท่าน

๓.๔.๓ แจกแบบประเมินหลักสูตรแก่กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ทั้งหมดที่สอนในหลักสูตร ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ - ๔ และนิสิตชั้นปีที่ ๔ ของหลักสูตร ในภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

๓.๔.๔ แจกแบบประเมินหลักสูตรแก่ผู้ใช้บัณฑิต ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙

๓.๔.๕ รวบรวมแบบประเมินกลับคืนเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์แบบประเมินความสัมพันธ์ สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบท โดยใช้คะแนนเฉลี่ยในหลักการเดียวกันกับการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = index of items objective congruence) โดยกำหนดให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน +๑ หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

คะแนน ๐ หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องหรือไม่

คะแนน -๑ หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

นำคะแนนการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิกำหนดดัชนีความสอดคล้องจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือมีค่าตั้งแต่ ๐.๐๕ ขึ้นไป และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน คณะผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สมบูรณ์ทั้งหมดไปวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นค่าทางสถิติ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากเครื่องคอมพิวเตอร์ การให้ค่าคะแนนของแต่ละระดับ และเกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล เป็นไปตามเกณฑ์ของ Likert (Likert scale) ดังนี้

คะแนน ๕ หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน ๔ หมายถึง ระดับมาก

คะแนน ๓ หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน ๒ หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน ๑ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๑- ๕.๐๐ หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

๓) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำ ด้านกระบวนการและด้าน
ผลผลิต ใช้วิธีการประมวลความคิดเห็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มุ่งประเมินและศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองซิป (CIPP MODEL) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ
ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๔.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านบริบท

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

๔.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านกระบวนการ

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านผลผลิต

๔.๖ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

๔.๑.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

๔.๑.๓ ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

๔.๑.๔ ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

๔.๑.๕ ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

๔.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
- บรรพชิต	๒	๔๐.๐
- คฤหัสถ์	๓	๖๐.๐
ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร		
- ๑๐ ปีขึ้นไป	๕	๑๐๐.๐
วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาโท	๑	๒๐.๐
- ปริญญาเอก	๔	๘๐.๐
ตำแหน่งทางวิชาการ		
- ศาสตราจารย์	๑	๒๐.๐
- รองศาสตราจารย์	๒	๔๐.๐
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์	๒	๔๐.๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็น คฤหัสถ์ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ เป็นบรรพชิต ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐

ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาเอก จำนวน ๔ รูป/คน ร้อยละ ๘๐ และมีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาโท จำนวน ๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ตำแหน่งทางวิชาการ ส่วนใหญ่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐ และ ตำแหน่งศาสตราจารย์ จำนวน ๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐

๔.๑.๒ ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

รายการข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
- บรรพชิต	๔	๘๐.๐
- คฤหัสถ์	๑	๒๐.๐
ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร		
- ๕ - ๑๐ ปี	๑	๒๐.๐
- ๑๐ ปีขึ้นไป	๔	๘๐.๐
วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาโท	๑	๒๐.๐
- ปริญญาเอก	๔	๘๐.๐
ตำแหน่งทางวิชาการ		
- ศาสตราจารย์	-	๐.๐๐
- รองศาสตราจารย์	-	๐.๐๐
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์	-	๐.๐๐
- ไม่มี	๕	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็นบรรพชิต ๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๐ เป็นคฤหัสถ์ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ และ ๕ - ๑๐ ปี จำนวน ๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐

วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาเอก จำนวน ๔ รูป/คน ร้อยละ ๘๐ และมีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาโท จำนวน ๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้บริหารทั้งหมดยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๑.๓ ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

รายการข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
- บรรพชิต	๖	๔๐.๐๐
- คฤหัสถ์	๙	๖๐.๐๐
ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร		
- ต่ำกว่า ๕ ปี	๑๐	๖๖.๖๗
- ๕ - ๑๐ ปี	๒	๑๓.๓๓
- ๑๐ ปีขึ้นไป	๓	๒๐.๐๐
วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาโท	๑๔	๙๓.๓๓
- ปริญญาเอก	๑	๖.๖๗
ตำแหน่งทางวิชาการ		
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์	-	๐.๐๐
- ไม่มี	๑๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพ เป็นบรรพชิต ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ เป็นคฤหัสถ์ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓

ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตร ๕ - ๑๐ ปี จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตร ๑๐ ปี จำนวน ๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๐.๐๐

วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาโท จำนวน ๑๔ รูป/คน ร้อยละ ๙๓.๓๓ และมีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาเอก จำนวน ๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๗

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ทั้งหมดไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔.๑.๔ ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนิสิต

รายการข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
- ๑๗ - ๒๐ ปี	-	๐.๐๐
- ๒๑ - ๔๐ ปี	๓	๑๒.๕๐
- ๔๐ ปีขึ้นไป	๒๑	๘๗.๕๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า นิสิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๒๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ รองลงมาคืออายุ ๒๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐

๔.๑.๕ ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

รายการข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
- บัณฑิต	๒๔	๑๐๐.๐
ประสบการณ์การใช้บัณฑิตในหลักสูตร		
- ต่ำกว่า ๕ ปี	๒๔	๑๐๐.๐
วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	๑๙	๗๙.๑๗
- ปริญญาโท	๕	๒๐.๘๓

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะ เป็น บรรพชิต จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐

ประสบการณ์การใช้บัณฑิตในหลักสูตร ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๑๗ และระดับปริญญาโท จำนวน ๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านบริบท

๔.๒.๑ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านบริบทของหลักสูตร

๔.๒.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตร

ตารางที่ ๖ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริบทของหลักสูตร

ที่	รายการประเมิน	รวม	ค่า IOC	ความหมาย
๑	หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย	๕	๑	ใช้ได้
๒	หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของคณะ	๕	๑	ใช้ได้
๓	หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศ	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔	หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการของท้องถิ่น	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕	เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและก่อให้เกิดประโยชน์ เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	๕	๑	ใช้ได้
๗	มีความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา	๕	๑	ใช้ได้
	เฉลี่ย	๓๒	๐.๙๑	ใช้ได้

จากตารางที่ ๖ พบว่า การประเมินความสัมพันธ์ สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบทโดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวม มีผลคะแนนเฉลี่ย ๐.๙๑ แสดงให้เห็นว่า ใช้ได้

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความสอดคล้อง มากที่สุด มี ๔ อันดับ ได้แก่

ข้อที่ ๑ หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๒ หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของคณะ มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๖ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๗ มีความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา มีค่าความสอดคล้อง ๑ ตามลำดับ

๔.๒.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตร

ตารางที่ ๗ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตร

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ ตามหลักพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่						
	- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้	๔.๐๖	๐.๖๗	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๑๓	๐.๖๕
	- มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน	๔.๑๓	๐.๗๐	๔.๒๐	๐.๙๔	๔.๐๖	๐.๖๗
	- สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	๔.๐๖	๐.๖๗	๔.๔๐	๐.๘๔	๔.๑๓	๐.๗๐
๒	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถใช้ความรู้ในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
	- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๑๗	๐.๗๒
	- มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๑๒	๐.๗๑
	- สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๕	๐.๗๒
๓	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตและสังคม						
	- สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้	๔.๑๗	๐.๗๒	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๒	๐.๖๘
	- มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน	๔.๑๒	๐.๗๑	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๑๕	๐.๗๔
	- สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	๔.๐๕	๐.๗๒	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๑๕	๐.๗๔
	รวม	๔.๑๘	๐.๖๔	๔.๒๙	๐.๖๒	๔.๑๓	๐.๗๐
	รวมทั้งสิ้น	$\mu = ๑๒.๕๓ \quad \sigma = ๑.๙๖$					

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
	ภาพรวมทั้งสิ้น	$\mu = 4.18$		$\sigma = 0.65$			

จากตารางที่ ๗ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.62$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.62$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.70$)

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

- ๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านโครงสร้างหลักสูตร
- ๔.๓.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร
- ๔.๓.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านคุณลักษณะของอาจารย์
- ๔.๓.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความพร้อมของนิสิต
- ๔.๓.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านโครงสร้างหลักสูตร

ตารางที่ ๘ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๙๓	๐.๗๓
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๑.๐๐	๔.๐๗	๐.๗๓
๓	หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๗๓

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๔	หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๘๖	๐.๖๖
๕	พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ๑ ปี หรือ นิสิตคฤหัสถ์ ปฏิบัติงานบริการสังคม ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง	๓.๘๓	๐.๗๓	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๖๒
๖	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ปีละ ๑๐ วัน รวม ๔๐ วัน	๔.๐๗	๐.๗๓	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๐	๑.๐๔
รวม		๔.๑๓	๐.๖๐	๔.๒๕	๐.๗๑	๔.๐๐	๐.๗๖
รวมทั้งสิ้น		$\mu = ๑๒.๓๗ \quad \sigma = ๒.๐๗$					
ภาพรวมทั้งสิ้น		$\mu = ๔.๑๒ \quad \sigma = ๐.๖๙$					

จากตารางที่ ๘ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๒, \sigma = ๐.๖๙$) เมื่อพิจารณารายบุคคล พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๕, \sigma = ๐.๗๑$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๓, \sigma = ๐.๖๐$) และนิสิต ค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๐๐, \sigma = ๐.๖๙$)

๔.๓.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร

ตารางที่ ๙ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับความเหมาะสมของ รายวิชาในหลักสูตร

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
ความเหมาะสมทั่วไปของรายวิชาในหลักสูตร							
๑	ความสอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๔๐	๐.๘๙	๔.๑๔	๐.๕๓
๒	รายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๒๙	๐.๔๗
๓	รายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย	๔.๒๐	๑.๐๐	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๑๔	๐.๖๖
๔	มีการจัดลำดับรายวิชาในการเรียนได้เหมาะสม	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๕๓
รวม		๔.๑๐	๐.๘๖	๔.๓๐	๐.๖๗	๔.๑๐	๐.๕๔
รวมทั้งสิ้น		$\mu = ๑๒.๕๐ \quad \sigma = ๐.๖๙$					

ที่	รายการประเมิน		ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
			μ	σ	μ	σ	μ	σ
ความเหมาะสมเฉพาะรายวิชาในหลักสูตร								
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ ๙ รายวิชา								
๕	๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๐๗	๐.๘๓
๖	๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๗๙	๐.๘๐
๗	๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	๔.๒๐	๑.๐๐	๔.๖๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๗๗
๘	๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๘๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๖๖
๙	๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๑๔	๐.๘๖
๑๐	๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๗	๐.๔๗
๑๑	๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๔.๓๐	๐.๖๗	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๗๙	๐.๕๘
๑๒	๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๑.๐๐	๓.๗๙	๐.๗๐
๑๓	๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๕๗	๐.๗๖
๑๔	๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๔.๔๐	๐.๘๙	๔.๔๐	๐.๘๙	๔.๐๗	๐.๖๒
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาเลือก ๖ รายวิชา								
๑๕	๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๓.๗๙	๐.๘๐	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๗๓
๑๖	๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๓.๘๖	๐.๗๗	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๕๕
๑๗	๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓.๘๖	๐.๖๖	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๙	๐.๘๙
๑๘	๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๔.๑๔	๐.๘๖	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๗๑	๐.๗๓
๑๙	๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๔.๐๗	๐.๔๗	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๖๔	๐.๖๓
๒๐	๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษขั้นสูง	๓.๗๙	๐.๕๘	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๙	๐.๘๐
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๒๐ รายวิชา								
๒๑	๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	๔.๐๗	๐.๗๓	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๙	๑.๐๕
๒๒	๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	๔.๐๐	๐.๗๘	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๗๑	๑.๐๗
๒๓	๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	๔.๐๗	๐.๗๓	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๑	๑.๑๔
๒๔	๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๔.๐๐	๐.๘๘	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๘๓
๒๕	๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๔.๐๐	๐.๘๘	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๘๓
๒๖	๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๔.๐๗	๐.๗๓	๔.๘๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๘๘
๒๗	๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๔.๑๔	๐.๖๖	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๗๓
๒๘	๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	๔.๐๐	๐.๗๘	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๗๘

ที่	รายการประเมิน		ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
			μ	σ	μ	σ	μ	σ
๒๙	๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๔.๐๗	๐.๗๓	๓.๘๐	๐.๔๕	๔.๐๗	๐.๗๓
๓๐	๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๘๘
๓๑	๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๘๘
๓๒	๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๗	๐.๗๓
๓๓	๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	๔.๘๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๑๔	๐.๖๖
๓๔	๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๗๘
๓๕	๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๐๐	๐.๘๘
๓๖	๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๑	๐.๘๐
๓๗	๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๙	๐.๗๓
๓๘	๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๐๐	๓.๘๖	๐.๙๕
๓๙	๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	๔.๐๐	๐.๘๘	๔.๐๐	๐.๐๐	๔.๐๐	๐.๖๘
๔๐	๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา	๔.๒๑	๐.๘๐	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๗	๐.๘๓
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาเฉพาะด้าน								
วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๕ รายวิชา								
๔๑	๔๐๖ ๓๐๑	พุทธวิธีการบริหาร	๓.๖๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๗๙	๐.๙๗
๔๒	๔๐๖ ๓๐๒	การจัดการทรัพย์สิน ของพระพุทธศาสนา	๓.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๗๙	๐.๙๗
๔๓	๔๐๖ ๔๐๓	กฎหมายสำหรับพระสงฆ์	๓.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๗๙	๐.๙๗
๔๔	๔๐๖ ๔๐๔	การประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ	๓.๘๐	๐.๘๔	๓.๘๐	๐.๘๔	๓.๗๙	๐.๙๗
๔๕	๔๐๖ ๔๐๕	การจัดการกิจการพระพุทธศาสนา ในอาเซียน	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๖๐	๐.๕๕	๓.๗๙	๐.๙๗
วิชาเอก - วิชาบังคับ ๑๒ รายวิชา								
๔๖	๔๐๖ ๒๐๖	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ	๓.๗๙	๐.๙๗	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๗๑	๐.๙๙
๔๘	๔๐๖ ๓๐๘	องค์การและการจัดการ	๓.๙๐	๐.๓๔	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๒๓	๐.๙๙
๕๐	๔๐๖ ๓๑๐	การจัดการสาธารณูปการ	๓.๖๔	๐.๗๒	๓.๘๐	๐.๙๔	๓.๕๗	๐.๘๕
๕๑	๔๐๖ ๓๑๑	การจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๔.๑๒	๐.๖๔	๓.๘๐	๐.๘๔	๓.๖๔	๐.๘๓
๕๒	๔๐๖ ๓๑๒	การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์	๓.๗๙	๐.๖๓	๓.๖๐	๐.๕๕	๓.๖๔	๐.๗๔

ที่	รายการประเมิน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๕๓	๔๐๖ ๓๑๓ การสังคมสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	๓.๖๒	๐.๗๗	๓.๔๐	๐.๕๕	๓.๗๙	๐.๗๐
๕๔	๔๐๖ ๓๑๔ การจัดการทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธ	๓.๗๙	๐.๖๗	๓.๔๐	๐.๕๕	๓.๖๔	๐.๙๓
๕๕	๔๐๖ ๓๑๕ การวิจัยเพื่อการจัดการ ๑	๓.๖๐	๐.๕๕	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๒๓	๐.๖๗
๕๖	๔๐๖ ๓๑๖ การวิจัยเพื่อการจัดการ ๒	๓.๔๒	๐.๕๕	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๓๕	๐.๖๗
๕๘	๔๐๖ ๔๑๘ ภาวะผู้นำทางการจัดการตาม แนวพระพุทธศาสนา	๓.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๑๑	๐.๗๖
๖๐	๔๐๖ ๒๒๐ การจัดการเชิงกลยุทธ์	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๑๑	๐.๕๖	๔.๓๒	๐.๙๗
๖๑	๔๐๖ ๒๒๑ การศึกษาอิสระทางการจัดการเชิงพุทธ	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๘๐	๐.๘๔	๔.๑๐	๐.๗๓
วิชาเอก - วิชาเลือก ๑๒ รายวิชา							
๖๒	๔๐๖ ๓๒๒ การบริหารจัดการงบประมาณ	๓.๗๑	๐.๙๙	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๔๓	๐.๗๖
๖๓	๔๐๖ ๓๒๓ การจัดการเงินและทรัพย์สิน	๔.๒๓	๐.๕๕	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๑	๑.๐๐
๖๔	๔๐๖ ๓๒๔ หลักการฝึกอบรมและการประชุม	๓.๕๗	๐.๘๕	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๙	๐.๙๗
๖๕	๔๐๖ ๓๒๕ การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน	๓.๖๔	๐.๘๓	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๐	๐.๗๘
๖๖	๔๐๖ ๓๒๖ การจัดการสารสนเทศเพื่อการจัดการ	๓.๖๔	๐.๕๕	๔.๐๐	๐.๗๑	๓.๙๓	๐.๘๓
๖๗	๔๐๖ ๓๒๗ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ	๓.๗๙	๐.๗๐	๔.๐๐	๑.๐๐	๓.๘๖	๐.๘๖
๖๘	๔๐๖ ๔๒๘ การสื่อสารกับการจัดการ	๓.๖๔	๐.๕๓	๔.๒๐	๑.๐๐	๓.๙๓	๐.๘๓
๖๙	๔๐๖ ๔๒๙ การบริหารชุมชนและสิ่งแวดล้อม	๓.๗๑	๐.๙๙	๔.๒๐	๑.๐๐	๓.๕๗	๐.๘๕
๗๐	๔๐๖ ๔๓๐ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและ การสืบค้น	๔.๒๓	๐.๓๙	๔.๐๐	๐.๔๕	๓.๗๙	๐.๙๗
๗๑	๔๐๖ ๔๓๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน	๓.๕๗	๐.๘๕	๔.๐๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๘๓
๗๒	๔๐๖ ๔๓๒ มนุษย์สัมพันธ์กับการจัดการ	๓.๖๔	๐.๘๓	๓.๘๐	๐.๔๕	๓.๘๖	๐.๘๖
๗๓	๔๐๖ ๔๓๓ สัมมนาการจัดการกิจการคณะสงฆ์	๓.๖๔	๐.๗๔	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๕๗	๐.๘๔
รวม		๓.๘๘	๐.๗๒	๔.๐๙	๐.๖๗	๓.๘๙	๐.๘๑
รวมทั้งสิ้น		μ = ๑๑.๘๖ σ = ๒.๒๐					
ภาพรวมทั้งสิ้น		μ = ๓.๙๕ σ = ๐.๗๓					

จากตารางที่ ๙ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.95, \sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณารายกลุ่มพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.09, \sigma = 0.72$) รองลงมาคือนิสิต ค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.89, \sigma = 0.81$) และ ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.88, \sigma = 0.72$)

๔.๓.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านคุณลักษณะของอาจารย์

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับความเหมาะสมของ คุณลักษณะของอาจารย์

ที่	คุณสมบัติอาจารย์	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	อาจารย์มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้และความเข้าใจในรายวิชาที่สอนตามหลักสูตรนี้	๔.๐๗	๐.๘๓	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๗๑	๐.๖๑
๒	อาจารย์สามารถวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่	๓.๗๙	๐.๘๐	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๑	๐.๗๐
๓	อาจารย์สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม	๓.๘๖	๐.๗๗	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๗๙	๐.๗๐
๔	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาไทย	๓.๘๖	๐.๖๖	๔.๐๐	๐.๗๑	๓.๗๙	๐.๗๐
๕	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาต่างประเทศ	๔.๑๔	๐.๘๖	๔.๐๐	๐.๕๕	๓.๗๙	๐.๗๐
๖	อาจารย์สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๔.๐๗	๐.๔๗	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๘๔
๗	อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๗๙	๐.๕๘	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๘๖	๐.๗๔
๘	อาจารย์สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน	๓.๗๙	๐.๗๐	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๑	๐.๗๓
๙	อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม	๓.๕๗	๐.๗๖	๔.๐๐	๐.๗๑	๓.๘๖	๐.๗๔
๑๐.	อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำนิสิตด้านวิชาการและวิชาชีพ	๔.๐๗	๐.๘๓	๔.๐๐	๐.๗๑	๓.๙๓	๐.๔๗
รวม		๓.๙๐	๐.๖๖	๔.๑๘	๐.๖๑	๓.๘๐	๐.๖๙

ที่	คุณสมบัติอาจารย์	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
	รวมทั้งสิ้น	$\mu = ๑๑.๘๘$		$\sigma = ๑.๙๖$			
	ภาพรวมทั้งสิ้น	$\mu = ๓.๙๖$		$\sigma = ๐.๖๕$			

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของคุณลักษณะของอาจารย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๙๖$, $\sigma = ๐.๖๕$) เมื่อพิจารณาารายกลุ่มเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๘$, $\sigma = ๐.๖๑$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๙๐$, $\sigma = ๐.๖๖$) และา นิสิต มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๘๐$, $\sigma = ๐.๖๙$)

๔.๓.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความพร้อมของนิสิต

ตารางที่ ๑๑ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับความพร้อมของนิสิต

ที่	ความพร้อมของนิสิต	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	นิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอในการศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดสอน	๔.๐๐	๐.๖๗	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๔๓	๐.๘๕
๒	นิสิตมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	๔.๐๐	๐.๖๗	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๔๓	๐.๗๖
๓	นิสิตมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๘๐	๐.๘๔	๓.๔๓	๐.๗๖
๔	นิสิตมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	๔.๒๐	๐.๘๙	๔.๐๐	๐.๖๗	๓.๕๐	๐.๗๖
๕	นิสิตมีนิสัยรักการเรียนรู้และกระตือรือร้นในการศึกษา	๔.๐๐	๐.๖๗	๔.๐๐	๐.๖๗	๓.๖๔	๐.๖๓
๖	นิสิตมีความประพฤติเรียบร้อย/เหมาะสมกับสมณสาธูป	๔.๐๗	๐.๘๓	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๖๔	๐.๖๓
๗	นิสิตมีเวลาในการศึกษาและเรียนรู้ตามหลักสูตร	๓.๗๙	๐.๘๐	๔.๒๐	๐.๘๙	๓.๖๔	๐.๖๓
๘	นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา นิสิต	๓.๘๖	๐.๗๗	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๖๔	๐.๘๔
๙	นิสิตมีความมั่นใจต่อความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรนี้	๓.๘๖	๐.๖๖	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๗๑	๐.๗๓
๑๐	นิสิตมีความภาคภูมิใจในการเข้ามาศึกษาตามหลักสูตรนี้	๔.๑๔	๐.๘๖	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๗๘
	รวม	๔.๐๓	๐.๗๗	๔.๔๖	๐.๖๓	๓.๒๑	๐.๗๓

ที่	ความพร้อมของนิสิต	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
	รวมทั้งสิ้น	$\mu = ๑๑.๗๐$		$\sigma = ๒.๑๓$			
	ภาพรวมทั้งสิ้น	$\mu = ๓.๙๐$		$\sigma = ๐.๗๑$			

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความพร้อมของนิสิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๙๐$, $\sigma = ๐.๗๑$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของนิสิตในภาพรวมในระดับค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๔๖$, $\sigma = ๐.๖๓$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๐๓$, $\sigma = ๐.๗๗$) และนิสิต มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๒๑$, $\sigma = ๐.๗๓$)

๔.๓.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
ตารางที่ ๑๒ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ที่	สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	ความพอเพียงของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๐.๕๕	๔.๑๔	๐.๖๖
๒	ความเหมาะสมของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๘๙	๔.๐๗	๐.๗๓
๓	ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๐	๑.๐๐	๔.๑๔	๐.๗๗
๔	ความเหมาะสมและทันสมัยของหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสาร ตำราตามหลักสูตร	๓.๖๐	๐.๕๕	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๐.๖๘
๕	ความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในหลักสูตร	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๖๐	๐.๕๕	๔.๑๔	๐.๖๖
๖	ความสะดวกรวดเร็วของบริการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๑๔	๐.๗๗
๗	ความพอเพียงของจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด	๔.๖๐	๐.๕๕	๓.๖๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๙๕

ที่	สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๘	ความสะดวกและรวดเร็วของการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	๓.๘๖	๐.๙๕	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๑	๐.๙๙
๙	การส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ	๓.๗๑	๐.๙๙	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๗๓
๑๐	การจัดบริการที่จำเป็น เช่น ทูตการศึกษา การบริการอนามัย หอพัก ที่พักผ่อน สถานที่จัดกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย	๓.๙๓	๐.๗๓	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๘๖
รวม		๔.๑๓	๐.๖๙	๔.๒๐	๐.๖๐	๔.๐๐	๐.๗๘
รวมทั้งสิ้น		$\mu = ๑๒.๓๓$		$\sigma = ๒.๐๗$			
ภาพรวมทั้งสิ้น		$\mu = ๔.๑๑$		$\sigma = ๐.๖๙$			

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๑$, $\sigma = ๐.๖๙$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงจากค่าคะแนนมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๐$, $\sigma = ๐.๖๐$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๓$, $\sigma = ๐.๖๙$) และ นิสิต มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๐๐$, $\sigma = ๐.๗๘$)

๔.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านกระบวนการ

๔.๔.๑ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร

๔.๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

๔.๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

๔.๔.๑ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร

ตารางที่ ๑๓ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารหลักสูตร

ที่	กระบวนการบริหารหลักสูตร	ผู้บริหาร		อาจารย์	
		μ	σ	μ	σ
๑	อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	๓.๘๖	๐.๙๕	๔.๒๐	๐.๘๔
๒	มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	๓.๗๑	๐.๙๙	๔.๒๐	๐.๔๕
๓	มีรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ. ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๖๐	๐.๕๕
๔	มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๔๐	๐.๕๕
๕	มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว	๓.๘๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๘๔
๖	อาจารย์ใหม่ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๒๐	๐.๘๔
๗	อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๘๐	๐.๔๕
๘	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๗๑
๙	ภาระงานสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงในหลักสูตรมีความเหมาะสม	๓.๘๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๗๑
๑๐	การบริหารหลักสูตร ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเหมาะสม	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๐	๐.๗๑
รวม		๓.๙๙	๐.๘๐	๓.๗๖	๐.๖๖

ที่	กระบวนการบริหารหลักสูตร	ผู้บริหาร		อาจารย์	
		μ	σ	μ	σ
	รวมทั้งสิ้น	$\mu = 37.75$		$\sigma = 1.46$	
	ภาพรวมทั้งสิ้น	$\mu = 38.88$		$\sigma = 0.73$	

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 38.88$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 38.88$, $\sigma = 0.80$) รองลงมา อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 37.75$, $\sigma = 0.66$)

๔.๔.๒ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

ที่	การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดสัดส่วนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ และเพิ่มสัดส่วนการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนให้มากขึ้น	๔.๓๐	๐.๕๒	๔.๒๐	๐.๘๔	๔.๐๐	๐.๘๘
๒	มีการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน	๔.๑๐	๐.๕๖	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๙๓	๑.๐๐
๓	มีการทบทวนวิจัยในชั้นเรียน	๔.๒๐	๑.๐๐	๔.๒๐	๐.๙๔	๔.๐๐	๐.๗๘
๔	มีการนำผลการวิจัยชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	๓.๖๕	๐.๘๙	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๘๖	๐.๙๕
๕	มีการจัดการเรียนการสอนที่นำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของอาจารย์และนิสิต	๔.๑๐	๐.๖๔	๔.๒๐	๑.๐๐	๓.๘๖	๐.๗๗
๖	มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ/หรือ การวิจัย	๔.๕๐	๐.๙๘	๔.๔๐	๐.๘๙	๓.๘๖	๐.๗๗

ที่	การจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๗	มีการเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	๔.๒๓	๐.๙๘	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๙	๐.๘๙
๘	มีการมอบหมายให้นิสิตทำชิ้นงานที่เหมาะสมกับระยะเวลา	๔.๑๐	๐.๖๗	๔.๒๐	๐.๘๔	๓.๗๙	๐.๘๙
๙	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน	๔.๒๐	๐.๕๕	๔.๒๐	๐.๘๘	๓.๗๙	๐.๘๙
๑๐	มีการตรวจงานที่มอบหมายให้นิสิตทำและแจ้งผลให้นิสิตทราบทุกครั้ง	๔.๑๐	๐.๕๔	๔.๔๐	๐.๘๘	๓.๘๖	๐.๙๕
รวม		๔.๑๕	๐.๗๐	๔.๒๔	๐.๙๐	๓.๘๗	๐.๓๐
รวมทั้งสิ้น		$\mu = ๑๒.๒๖$		$\sigma = ๑.๙๐$			
ภาพรวมทั้งสิ้น		$\mu = ๔.๐๙$		$\sigma = ๐.๖๓$			

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๐๙$, $\sigma = ๐.๖๓$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๒๔$, $\sigma = ๐.๙๐$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๕$, $\sigma = ๐.๗๐$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๘๗$, $\sigma = ๐.๓๐$)

๔.๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

ตารางที่ ๑๕ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับการปฏิบัติในการวัดและประเมินผล

ที่	การวัดและประเมินผล	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๑	มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้นิสิตทราบ	๔.๐๐	๐.๗๑	๓.๘๐	๐.๔๕	๔.๐๗	๐.๘๓
๒	มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริง	๔.๒๐	๐.๔๕	๔.๐๐	๐.๗๑	๔.๐๗	๐.๘๓

ที่	การวัดและประเมินผล	ผู้บริหาร		อาจารย์		นิสิต	
		μ	σ	μ	σ	μ	σ
๓	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	๔.๘๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๗๓
๔	มีการวัดและประเมินผลตามความสามารถของนิสิตโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	๔.๘๐	๐.๔๕	๔.๒๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๗๓
๕	มีกระบวนการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง	๓.๘๖	๐.๖๖	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๒๑	๐.๘๐
๖	มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์	๓.๔๓	๐.๗๖	๔.๘๐	๐.๔๕	๓.๙๓	๐.๙๒
๗	มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน	๓.๖๔	๐.๘๗	๔.๘๐	๐.๔๕	๓.๘๖	๐.๖๖
๘	มีการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและการสอน	๔.๒๑	๐.๘๐	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๘๖	๐.๖๖
๙	มีการประกาศผลการเรียนแก่นิสิตในระยะเวลาที่กำหนด	๓.๙๓	๐.๙๒	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๔๓	๐.๗๖
๑๐	มีคณะกรรมการดำเนินการวัดและประเมินผลในระดับหลักสูตร	๓.๘๖	๐.๖๖	๔.๔๐	๐.๕๕	๓.๖๔	๐.๘๗
รวม		๔.๐๗	๐.๖๗	๔.๓๔	๐.๕๑	๓.๙๐	๐.๗๘
รวมทั้งสิ้น		$\mu = ๑๒.๓๑$		$\sigma = ๑.๙๖$			
ภาพรวมทั้งสิ้น		$\mu = ๔.๑๐$		$\sigma = ๐.๖๕$			

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในการวัดและประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๐$, $\sigma = ๐.๖๕$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๓๔$, $\sigma = ๐.๕๑$) รองลงมาคือ กลุ่มผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๐๗$, $\sigma = ๐.๖๗$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๓.๙๐$, $\sigma = ๐.๗๘$)

๔.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านผลผลิต

ตารางที่ ๑๖ ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”

ที่	รายการประเมิน	μ	σ	ความหมาย
ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน TQF				
ด้านคุณธรรมจริยธรรม				
๑	มีวินัย	๔.๘๓	๐.๓๘	มากที่สุด
๒	มีความอดทน	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๓	มีความซื่อสัตย์	๔.๗๕	๐.๔๔	มากที่สุด
๔	เสียสละเพื่อส่วนรวม	๔.๗๕	๐.๔๔	มากที่สุด
๕	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
รวม		๔.๗๘	๐.๔๒	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		๔.๗๘	๐.๔๒	มากที่สุด
ด้านความรู้				
๖	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	๔.๘๓	๐.๓๘	มากที่สุด
๗	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง	๔.๖๗	๐.๕๖	มากที่สุด
๘	ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในสาขาวิชา	๔.๖๓	๐.๔๙	มากที่สุด
๙	มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	๔.๖๗	๐.๕๖	มากที่สุด
๑๐	เข้าใจในงานของตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย	๔.๖๓	๐.๔๙	มากที่สุด
รวม		๔.๖๓	๐.๕๐	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		๔.๖๓	๐.๕๐	มากที่สุด
ด้านทักษะทางปัญญา				

ที่	รายการประเมิน	μ	σ	ความหมาย
๑๑	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก
๑๒	ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
๑๓	ความสามารถในการวางแผนการทำงาน	๔.๖๓	๐.๔๙	มากที่สุด
๑๔	การตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
๑๕	ความสามารถในการเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
รวม		๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				
๑๖	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	๔.๔๖	๐.๕๑	มาก
๑๗	ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
๑๘	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด
๑๙	รับผิดชอบจัดการงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย	๔.๖๗	๐.๕๐	มากที่สุด
๒๐	ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	๔.๖๗	๐.๕๐	มากที่สุด
รวม		๔.๕๘	๐.๔๘	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		๔.๕๘	๐.๔๘	มากที่สุด
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
๒๑	ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้หลักเหตุผล	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก
๒๒	ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข	๔.๔๒	๐.๕๐	มาก
๒๓	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร	๔.๐๔	๐.๕๐	มาก
๒๔	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๒๕	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๔.๖๗	๐.๔๘	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	μ	σ	ความหมาย
	รวม	๔.๔๘	๐.๔๘	มาก
	รวมทั้งสิ้น	๔.๔๘	๐.๔๘	มาก
อัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”				
๒๖	มีสติ ไตร่ตรอง ไม่หลงมัวเมาสิ่งชั่วร้าย	๔.๕๐	๐.๓๓	มาก
๒๗	ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและตรงไปตรงมา	๔.๕๑	๐.๓๒	มากที่สุด
๒๘	มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง	๔.๓๓	๐.๔๓	มาก
๒๙	เผื่อแผ่แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครร้องขอ	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๓๐	ฝึกเจริญสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๓๑	ศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้	๔.๒๐	๐.๕๐	มาก
๓๒	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างพุทธศาสนิกชนที่ดี	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๓๓	อธิบายให้คนรอบข้างเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา	๓.๙๘	๐.๕๐	มาก
๓๔	ชักชวนให้คนรอบข้างปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๓๕	อธิบายให้คนรอบข้างและสังคมเข้าใจสถานการณ์ที่กระทบต่อพระพุทธศาสนา	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
๓๖	ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางด้านพระพุทธศาสนาในโอกาสต่าง ๆ	๓.๙๘	๐.๕๐	มาก
๓๗	เป็นผู้นำในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา	๔.๗๙	๐.๔๑	มากที่สุด
	รวม	๔.๔๗	๐.๔๓	มาก
	รวมทั้งสิ้น	๔.๔๗	๐.๔๓	มาก
	ภาพรวมทั้งหมด	๔.๕๙	๐.๔๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.55, \sigma = 0.47$) เมื่อพิจารณาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคิดเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ค่าเฉลี่ย 4.75 รองลงมาคือด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.63 ด้านทักษะทางปัญญา และด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับที่ 4.55 และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ 4.48

๔.๖ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

- ๔.๖.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านบริบท
- ๔.๖.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า
- ๔.๖.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ
- ๔.๖.๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลผลิต

๔.๖.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านบริบท

๑) ข้อเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ควรเน้น การเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาและการจัดการ ให้เชื่อมโยง ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ให้เข้าสู่ ไทยแลนด์ ๔.๐ ในเรื่องของนวัตกรรม แก่ผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” ให้มีความรู้ความสามารถ นำไปบริหารจัดการในทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

๒) ข้อเสนอแนะโดยผู้บริหาร

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ต้องเข้าใจในศาสตร์สมัยใหม่ มีการบูรณาการ และเข้าใจภาระหลักคืองานทั้ง ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษา สงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณ สงเคราะห์ โดยการนำศาสตร์สมัยใหม่ไปประยุกต์ให้เข้ากับงานของคณะสงฆ์

๓) ข้อเสนอแนะโดยอาจารย์

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับ ต้องมีกระบวนการในความคิดวิเคราะห์โดยให้มีการใช้ความรู้ของนิสิตแสดงออกมา เพื่อให้เห็นลักษณะความสามารถของนิสิตในแต่ละรูป และเข้าใจในกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง

๔) ข้อเสนอแนะโดยนิสิต

การให้เข้าใจในความรู้ และหลักธรรม และข้อกฎหมายที่พระสงฆ์เป็นจุดอ่อนในเรื่องของการฟ้องร้อง ทำให้พระที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ก็จะทำให้เสียเปรียบ แต่ทางมหาวิทยาลัย ก็ได้ส่งเสริมให้มีสาขาวิชานิติศาสตร์ขึ้นมา เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย โดยไม่ได้โดนเอาเปรียบ

๔.๖.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

๑) ข้อเสนอแนะโดยผู้บริหาร

ในรายวิชา ได้มีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และคุณลักษณะของอาจารย์ ก็น่าจะเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับนิสิตได้ และอธิบายให้นิสิตสามารถเข้าใจหลักการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้

๒) ข้อเสนอแนะโดยอาจารย์

ตามโครงสร้างในรายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดีแล้ว

๓) ข้อเสนอแนะโดยนิสิต

อยากให้เกิดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความหลากหลายมากขึ้น

๔.๖.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ

๑) ข้อเสนอแนะโดยผู้บริหาร

ให้การดำเนินการมีความร่วมมือ และช่วยเหลือกันในหน่วยงาน และมุ่งสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการมากขึ้น

๒) ข้อเสนอแนะโดยอาจารย์

ให้นิสิตมีกระบวนการในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้มากขึ้น

๓) ข้อเสนอแนะโดยนิสิต

มีการจัดกิจกรรม และเวลาเรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยไม่ทับซ้อนกันมากเกินไป

๔.๖.๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลผลิตโดยผู้ใช้บัณฑิต

การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมควรส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีรู้จัก เสียสละเพื่อส่วนรวม เน้นด้านความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพ ฝึกฝนด้านทักษะทางปัญญา ความสามารถในการเสนอข้อมูล

และแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ส่งเสริมด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบให้ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อน ร่วมงาน รู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้หลักเหตุผล ปลูกฝังอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อ พระพุทธศาสนา” ให้บัณฑิตรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือ

การจัดการเชิงพุทธ วส.ศรีสะเกษ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งประเมินและศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิป (CIPP MODEL)

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน ๕ รูป/คน อาจารย์ในหลักสูตร จำนวน ๕ รูป/คน นิสิตชั้นปีสุดท้าย จำนวน ๒๔ รูป ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน ๒๔ รูป ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสัมพันธ์สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบทสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ ชุด และ แบบประเมิน จำนวน ๔ ชุด สำหรับผู้บริหาร อาจารย์ นิสิตและ ผู้ใช้บัณฑิต

การวิเคราะห์แบบประเมินความสัมพันธ์สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบท โดยใช้คะแนนเฉลี่ย ในหลักการเดียวกันกับการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = index of items objective congruence) ข้อมูลจากแบบประเมิน วิเคราะห์ ใช้ร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการประมวลความคิดเห็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคฤหัสถ์ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ วุฒิมหาบัณฑิต ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาเอก จำนวน ๔ รูป/คน ร้อยละ ๘๐ ตำแหน่งทางวิชาการ มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐

๒) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นบรรพชิต ๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ วุฒิการศึกษา มีการศึกษาระดับวุฒิปริญญาเอก จำนวน ๔ รูป/คน ร้อยละ ๘๐ ตำแหน่งทางวิชาการ มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐

๓) ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นบรรพชิต ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐. เป็นภคุหัส ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๐ รูป/คน คิดเป็น ๖๖.๖๗ ระหว่าง ๕-๑๐ ปี จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตร ๑๐ ปีขึ้นไป ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ น. วุฒิการศึกษา อาจารย์ ๑๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๓๓ ปริญญาเอก ๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๖.๖๗ อาจารย์ ๑๕ รูป/คน ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔) ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

นิสิตที่ตอบแบบสอบถาม เป็นบรรพชิต ร้อยละ ๑๐๐.๐๐ มีอายุ ๒๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๓รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐

๕) ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

ผู้ใช้บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถาม มีสถานะ เป็น บรรพชิต จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ประสบการณ์การใช้บัณฑิตในหลักสูตร ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๑๗ ระดับปริญญาโท จำนวน ๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๓

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านบริบท

๑) ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านบริบทของหลักสูตร

การประเมินความสัมพันธ์ สอดคล้องของหลักสูตรในด้านบริบทโดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวม มีผลคะแนนเฉลี่ย ๐.๙๑ แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือนี้สามารถใช้ในการเก็บประเมินผลกลุ่มตัวอย่างได้

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความสอดคล้อง มากที่สุด มี ๔ อันดับ ได้แก่

ข้อที่ ๑ หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๒ หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของคณะ มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๖ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม มีค่าความสอดคล้อง ๑

ข้อที่ ๗ มีความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา มีค่าความสอดคล้อง ๑ ตามลำดับ

๒) ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิต ด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = ๔.๑๘$, $\sigma = ๐.๖๕$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์ มีความ

คิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.62$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.62$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.70$)

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

๑) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านโครงสร้างหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายบุคคล พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.71$) รองลงมาผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.60$) และนิสิต ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.65$)

๒) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านรายวิชาในหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของ รายวิชาในหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.05$, $\sigma = 0.72$) รองลงมาคือนิสิต ค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.81$) และ ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.72$)

๓) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านคุณลักษณะของอาจารย์

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของคุณลักษณะของอาจารย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.61$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.66$) และฯ นิสิต มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.65$)

๔) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความพร้อมของนิสิต

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับความพร้อมของนิสิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.71$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของนิสิตในภาพรวมในระดับค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.77$) และนิสิต มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.73$)

๕) ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงจากค่าคะแนนมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มอาจารย์มี

ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.60$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.65$) และ นิสิต มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.75$)

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านกระบวนการ

๑) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารหลักสูตร

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.73$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.80$) รองลงมา อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.66$)

๒) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.90$) รองลงมา ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.70$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.80$)

๓) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณารายกลุ่ม เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.51$) รองลงมา คือ กลุ่มผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.67$) และนิสิตมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.78$)

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านผลผลิต

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.47$) เมื่อพิจารณาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคิดเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมาคือ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.63 ด้านทักษะทางปัญญา และด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.58 และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ 4.48

๕.๑.๖ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

๑) ด้านบริบท

ควรเน้น การเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาและการจัดการ ให้เชื่อมโยง ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ การใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ให้เข้าสู่ ไทยแลนด์ ๔.๐ ในเรื่องของนวัตกรรม แก่ผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเป็น การส่งเสริมอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” ให้มีความรู้ความสามารถ นำไปบริหารจัดการ ในทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

๒) ด้านปัจจัยนำเข้า

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ต้องเข้าใจในศาสตร์สมัยใหม่ มีการบูรณาการ และเข้าใจภาระหลักคืองานทั้ง ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษา สงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณ สงเคราะห์ โดยการนำศาสตร์สมัยใหม่ ไปประยุกต์ให้เข้ากับงานของคณะสงฆ์

๓) ด้านกระบวนการ

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับ ต้องมีกระบวนการในความคิดวิเคราะห์โดยให้ มีการใช้ความรู้ของนิสิตแสดงออกมา เพื่อให้เห็นลักษณะความสามารถของนิสิตในแต่ละรูป และเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง

๔) ด้านผลผลิต

การให้เข้าใจในความรู้ และหลักธรรม และข้อกฎหมายที่พระสงฆ์เป็นจุดอ่อนในเรื่องของการฟ้องร้อง ทำให้พระที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ก็จะทำให้เสียเปรียบ แต่ทางมหาวิทยาลัย ก็ได้ส่งเสริมให้มีสาขาวิชา นิติศาสตร์ขึ้นมา เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย โดยไม่ได้โดนเอารัดเอาเปรียบ

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตร

ควรเน้น การเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาและการจัดการ ให้เชื่อมโยง ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการ ใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ให้เข้าสู่ ไทยแลนด์ ๔.๐ ในเรื่องของนวัตกรรม แก่ผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นการ ส่งเสริมอัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา” ให้มีความรู้ความสามารถ นำไปบริหารจัดการ ในทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

๕.๒.๒ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

ในรายวิชา ได้มีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และคุณลักษณะของอาจารย์ ควรเพิ่มความรู้อ ความสามารถให้กับนิสิตได้ และอธิบายให้นิสิตสามารถเข้าใจหลักการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้ และใน

รายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดีแล้ว และอยากให้มีการไปศึกษานอกสถานที่ ที่มีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเพิ่มความรู้ในวงกว้าง

๕.๒.๓ ผลการประเมินด้านกระบวนการ

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเชิงพุทธต้องเข้าใจในศาสตร์สมัยใหม่ มีการบูรณาการ และเข้าใจภาระหลักคืองานทั้ง ๖ ด้าน ของคณะสงฆ์ คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณ สงเคราะห์ โดยการนำศาสตร์สมัยใหม่ไปประยุกต์ให้เข้ากับงานของคณะสงฆ์

๕.๒.๔ ผลการประเมินด้านผลผลิต

การผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับ ต้องมีกระบวนการในความคิดวิเคราะห์โดยให้มีการใช้ความรู้ของนิสิตแสดงออกมา เพื่อให้เห็นลักษณะความสามารถของนิสิตในแต่ละรูป และเข้าใจในกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

มีการนำผลที่ได้มาสู่การวิเคราะห์สังเกตที่ได้จากการวิจัย ว่ามีแนวทางทางการจัดการศึกษาเป็นไปในแนวทางใด หรือตามแบบผลการวิจัยและสรุป แนวทางจัดการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ให้นิสิตเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย โดยให้เข้าใจกระบวนการ และวิธีการ และขั้นตอนต่างๆ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์กับนิสิตในอนาคต ในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอกต่อไป

บรรณานุกรม

๑) หนังสือและเอกสาร

- กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๓๙ ง. (๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘).
- _____. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง. (๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒).
- กาญจนา คุณารักษ์. **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์, ๒๕๔๐.
- กรรณิการ์ สัจกุล และบุญมี เณรยอด. **การประเมินผลหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส. **แนวคิดทฤษฎีการประเมิน**. ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, ๒๕๔๖.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อลิอันเพรส, ๒๕๓๙.

ทีศนา แคมมณี ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**

เล่มที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

อึ้ง บัตรี. **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์, ๒๕๔๒.

_____ . **ทฤษฎีหลักสูตร (ภาค ๒)**. กรุงเทพมหานคร : โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๐๓.

ณัฐมนต์ คมขำ. “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย หลักสูตร พ.ศ.๒๕๔๑ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา”. **วารสารหลักสูตรและการสอน**, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๔๙ - มีนาคม ๒๕๕๐).

บุญชม ศรีสะอาด. **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๖.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๘.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๓๙ ง. (๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘).

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง. (๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒. **ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก.** (๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒).

พิสนุ พงศ์ศรี. **การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เทียมฟ้าการพิมพ์, ๒๕๔๙.

ภัทรพร อรรถนยา และคณะ. “การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๔๔)”. **วารสารการพยาบาลและการศึกษา**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๑).

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. “หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๕๕”. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. **เทคนิคและวิธีการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, ๒๕๔๑.

สังัด อุทรานันท์. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : วงเดือนการพิมพ์, ๒๕๒๗.

_____ **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มิตรสยาม, ๒๕๓๒.

สิริพร บุญญานันต์. “การวิจัยหลักสูตร” **วารสารวิธีวิทยาวิจัย** (๑ : กันยายน – ธันวาคม ๒๕๒๙).
สุดาพร ไชยยะ. “การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์”. **วารสารวิทยาจารย์**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑๑๐ (สิงหาคม ๒๕๕๓).

๒) งานวิจัย

ธีรศักดิ์ อุ่ณอรรณณ์เลิศ และคณะ. “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒน
ศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์”. **รายงานการวิจัย**
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๒.

ปรมัตต์ปัญญาปรัชญ์ ต้องประสงค์ และคณะ. “การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปี
การศึกษา ๒๕๕๒”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๓.

ภูษณิศาน นวลสกุล. “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง
พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, ๒๕๕๐.

รัชนีวรรณ ข้าประดิษฐ์ และอรพินธุ์ พูนนารณ. “การประเมินหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๙.

ศศิธร ชิดนายิ และคณะ. “การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรดิตถ์”.
รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๘.

สมชาย ธีญธนกุล และวาริรัตน์ แก้วอุไร. “การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๘.

สมบุญณ์ บุญฤทธิ. “การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๓๘ สาขาวิชา
ศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”,
รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

อัญชลี ไสยวรรณ และคณะ. “การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัย
ศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”. **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ
นคร, ๒๕๕๔.

การจัดการเชิงพื้นที่ วส. ศรีสະเกษ

ภาคผนวก

หมายเลข _____

แบบประเมิน _____

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินความสัมพันธ์สอดคล้องของหลักสูตรด้านบริหารหลักสูตรของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ขอความกรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อคำถามที่ท่านสามารถตอบได้ ทั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบประเมิน อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

๔. แบบประเมินนี้ มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริหาร

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๑. สถานภาพ

บรรพชิต

คฤหัสถ์

๒. ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร

ต่ำกว่า ๕ ปี

๕ - ๑๐ ปี

๑๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

๔. ตำแหน่งทางวิชาการ

 ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไม่มี

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านปริบท

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้องของหลักสูตรด้านปริบท โดยมีข้อมูลประกอบการพิจารณา และตัดสินใจให้คะแนนผลการประเมินได้โดยเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ผลการพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้อง” เพียงช่องเดียว โดยมีความหมายของคะแนนที่ให้ดังนี้

- ๑ หมายถึง เห็นว่ารายการประเมิน**ไม่**มีความสัมพันธ์สอดคล้อง
- o หมายถึง **ไม่แน่ใจ** ว่ารายการประเมินไม่มีความสัมพันธ์สอดคล้อง
- ๑ หมายถึง เห็นว่ารายการประเมิน**มี**ความสัมพันธ์สอดคล้อง

รายการประเมิน	ดัชนีข้อมูลประกอบการพิจารณา	ผลการพิจารณาความสัมพันธ์สอดคล้อง		
		-๑	o	๑
๑. หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับ ปณิธาน/วิสัยทัศน์ของ มหาวิทยาลัย	ปณิธาน ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับ พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลาง การศึกษาพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ โดยจัดการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้บูรณา การกับศาสตร์สมัยใหม่ ให้นำไปสู่การพัฒนา จิตใจและสังคมอย่างยั่งยืน”			
๒. หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์ของคณะ	วัตถุประสงค์ของคณะ ๑. มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักการจัดการตามหลักพุทธศาสนาและ วิทยาการสมัยใหม่			

รายการประเมิน	ดัชนีข้อมูลประกอบการพิจารณา	ผลการพิจารณา		
		ความสัมพันธสอดคล้อง		
		-๑	๐	๑
	<p>๒. มุ่งพัฒนาคุณภาพของนิสิต ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓. มุ่งพัฒนาความสามารถนำความรู้ในการจัดการเชิงพุทธไปประยุกต์ใช้ในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนาและด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม</p> <p>๔. มุ่งสนองนโยบายของมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์และรัฐบาล ในการดำเนินกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา</p>			
๓. หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ			
๔. หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการของท้องถิ่น	แผนพัฒนาจังหวัด			
๕. เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัย และ ก่อให้เกิดประโยชน์ เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ	มคอ.๒ รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ			
๖. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม	มคอ.๒ รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ			
๗. มีความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา	มคอ.๒ รายละเอียดของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ			

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นความสัมพันธ์กับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

.....
.....
.....

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของคณะ

.....
.....
.....

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นความสัมพันธ์กับความต้องการของประเทศ

.....
.....
.....

๔. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นความสัมพันธ์กับความต้องการของท้องถิ่น

.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นเนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและก่อให้เกิดประโยชน์ เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ

.....
.....
.....

๖. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในประเด็นความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์
โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๘. ข้อเสนอแนะต่อทิศทางของหลักสูตรในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านตอบแบบประเมินนี้อย่างดียิ่ง

หมายเลข _____

แบบประเมิน _____

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบประเมินสำหรับผู้บริหาร

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ขอความกรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อคำถามที่ท่านสามารถตอบได้ ทั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบประเมิน อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

๔. แบบประเมินนี้ มี ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริหาร

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ ๔ การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

ตอนที่ ๕ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๑. สถานภาพ

บรรพชิต

คฤหัสถ์

๒. ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร

ต่ำกว่า ๕ ปี

๕ - ๑๐ ปี

๑๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรีปริญญาโทปริญญาเอก

๔. ตำแหน่งทางวิชาการ

 ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไม่มี

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

คำชี้แจง โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ แล้วประเมินรายการต่างๆ ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๑

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ ตามหลักพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๑

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๒

เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ความรู้ในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๒

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า มุ่งประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิต และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑) โครงสร้างของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาจำนวนหน่วยกิตและเงื่อนไขการจบหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๓	หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๔	หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๕	พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ๑ ปี หรือนิสิตคฤหัสถ์ปฏิบัติงานบริการสังคม ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง มีความเหมาะสมเพียงใด					
๖	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ปีละ ๑๐ วัน รวม ๔๐ วัน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	มีความเหมาะสมเพียงใด					
๗	ชื่อหลักสูตรและวุฒิการศึกษาที่จบการศึกษา มีความเหมาะสมเพียงใด					

๒) รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
 คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
รายวิชาในหลักสูตร						
ความเหมาะสมทั่วไปของรายวิชาในหลักสูตร						
๑	ความสอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
๒	รายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต					
๓	รายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย					
๔	มีการจัดลำดับรายวิชาในการเรียนได้เหมาะสม					
ความเหมาะสมเฉพาะรายวิชาในหลักสูตร						
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ ๙ รายวิชา						
๕	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม					
๖	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป					
๗	๐๐๐ ๑๐๗ เทคโนโลยีการศึกษาระดับอุดมศึกษา					
๘	๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น					
๙	๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป					
๑๐	๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร					
๑๑	๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น					
๑๒	๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น					
๑๓	๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (ไม่นับหน่วยกิต)					
๑๔	๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย					
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาเลือก ๖ รายวิชา						

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๕	๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย					
๑๖	๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน					
๑๗	๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น					
๑๘	๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง					
๑๙	๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย					
๒๐	๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๒๐ รายวิชา						
๒๑	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี					
๒๒	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์					
๒๓	๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี					
๒๔	๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)					
๒๕	๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก					
๒๖	๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก					
๒๗	๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก					
๒๘	๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑					
๒๙	๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒					
๓๐	๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓					
๓๑	๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔					
๓๒	๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕					
๓๓	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖					
๓๔	๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗					
๓๕	๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา					
๓๖	๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา					
๓๗	๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย					
๓๘	๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ					
๓๙	๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ					
๔๐	๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา					

ที่	รายการประเมิน		ระดับการประเมิน				
			๕	๔	๓	๒	๑
หมวดวิชาเฉพาะ – วิชาเฉพาะด้าน							
- วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๕ รายวิชา							
๔๑	๔๐๖ ๓๐๑	พุทธวิธีการบริหาร					
๔๒	๔๐๖ ๓๐๒	การจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา					
๔๓	๔๐๖ ๔๐๓	กฎหมายสำหรับพระสงฆ์					
๔๔	๔๐๖ ๔๐๔	การประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ					
๔๕	๔๐๖ ๔๐๕	การจัดการกิจการพระพุทธศาสนาในอาเซียน					
วิชาเอก – วิชาบังคับ ๑๒ รายวิชา							
๔๖	๔๐๖ ๒๐๖	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ					
๔๗	๔๐๖ ๒๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการกิจการพระพุทธศาสนา					
๔๘	๔๐๖ ๓๐๘	องค์การและการจัดการ					
๔๙	๔๐๖ ๓๐๙	การวางแผนและควบคุมงานบริหาร					
๕๐	๔๐๖ ๓๑๐	การจัดการสาธารณูปการ					
๕๑	๔๐๖ ๓๑๑	การจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา					
๕๒	๔๐๖ ๓๑๒	การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์					
๕๓	๔๐๖ ๓๑๓	การสังคมสงเคราะห์ของคณะสงฆ์					
๕๔	๔๐๖ ๓๑๔	การจัดการทรัพยากรมนุษย์ แนวพุทธ					
๕๕	๔๐๖ ๓๑๕	การจัดการเพื่อการจัดการ ๑					
๕๖	๔๐๖ ๓๑๖	การจัดการเพื่อการจัดการ ๒					
๕๗	๔๐๖ ๔๑๗	ภาษาอังกฤษสำหรับการจัดการ					
๕๘	๔๐๖ ๔๑๘	ภาวะผู้นำทางการจัดการตามแนว พระพุทธศาสนา					
๕๙	๔๐๖ ๔๑๙	การอนุรักษ์และการจัดการพุทธศิลป์					
๖๐	๔๐๖ ๒๒๐	การจัดการเชิงกลยุทธ์					
๖๑	๔๐๖ ๒๒๑	การศึกษาอิสระทางการจัดการเชิงพุทธ					
วิชาเอก – วิชาเลือก ๑๒ รายวิชา							
๖๒	๔๐๖ ๓๒๒	การบริหารจัดการงบประมาณ					
๖๓	๔๐๖ ๓๒๓	การจัดการเงินและทรัพย์สิน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					
		๕	๔	๓	๒	๑	
๖๔	๔๐๖ ๓๒๔	หลักการฝึกอบรมและการประชุม					
๖๕	๔๐๖ ๓๒๕	การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน					
๖๖	๔๐๖ ๓๒๖	การจัดการสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๖๗	๔๐๖ ๓๒๗	ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๖๘	๔๐๖ ๔๒๘	การสื่อสารกับการจัดการ					
๖๙	๔๐๖ ๔๒๙	การบริหารชุมชนและสิ่งแวดล้อม					
๗๐	๔๐๖ ๔๓๐	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น					
๗๑	๔๐๖ ๔๓๑	การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน					
๗๒	๔๐๖ ๔๓๒	มนุษย์สัมพันธ์กับการจัดการ					
๗๓	๔๐๖ ๔๓๓	สัมมนาการจัดการกิจการคณะสงฆ์					
คุณลักษณะของอาจารย์							
๑	อาจารย์มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้และความเข้าใจในรายวิชา ที่สอนตามหลักสูตรนี้						
๒	อาจารย์สามารถวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่						
๓	อาจารย์สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม						
๔	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาไทย						
๕	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาต่างประเทศ						
๖	อาจารย์สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ						
๗	อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
๘	อาจารย์สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน						
๙	อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม						
๑๐	อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำนิสิตด้านวิชาการและ วิชาชีพ						
ความพร้อมของนิสิต							
๑	นิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอในการศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดสอน						
๒	นิสิตมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ						
๓	นิสิตมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน						

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๔	นิสิตมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					
๕	นิสิตมีนิสัยรักการเรียนรู้และกระตือรือร้นในการศึกษา					
๖	นิสิตมีความประพฤติเรียบร้อย/เหมาะสมกับสมณสาธิต					
๗	นิสิตมีเวลาในการศึกษาและเรียนรู้ตามหลักสูตร					
๘	นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานิสิต					
๙	นิสิตมีความมั่นใจต่อความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรนี้					
๑๐	นิสิตมีความภาคภูมิใจในการเข้ามาศึกษาตามหลักสูตรนี้					
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้						
๑	ความพอเพียงของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					
๒	ความเหมาะสมของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					
๓	ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา					
๔	ความเหมาะสมและทันสมัยของหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสาร ตำราตามหลักสูตร					
๕	ความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในหลักสูตร					
๖	ความสะดวกรวดเร็วของบริการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด					
๗	ความพอเพียงของจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด					
๘	ความสะดวกและรวดเร็วของการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
๙	การส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ					
๑๐	การจัดบริการที่จำเป็น เช่น ทุนการศึกษาการบริการอนามัย หอพัก ที่พักผ่อน สถานที่จัดกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กระบวนการบริหารหลักสูตร						
๑	อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร					
๒	มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ให้ครบทุกรายวิชา					
๓	มีรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา					
๔	มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา					
๕	มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว					
๖	อาจารย์ใหม่ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน					
๗	อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง					
๘	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙	ภาระงานสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงในหลักสูตรมีความเหมาะสม					
๑๐	การบริหารหลักสูตร ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเหมาะสม					
การจัดการเรียนการสอน (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						
๑	มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดสัดส่วนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ และเพิ่มสัดส่วนการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนให้มากขึ้น					
๒	มีการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน					
๓	มีการทำวิจัยในชั้นเรียน					
๔	มีการนำผลการวิจัยชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
๕	มีการจัดการเรียนการสอนที่นำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของอาจารย์และนิสิต					
๖	มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ/หรือ การวิจัย					
๗	มีการเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน					
๘	มีการมอบหมายให้นิสิตทำชิ้นงานที่เหมาะสมกับระยะเวลา					
๙	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน					
๑๐	มีการตรวจงานที่มอบหมายให้นิสิตทำและแจ้งผลให้นิสิตทราบทุกครั้ง					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวัดและประเมินผล (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						
๑	มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้นักศึกษารับ					
๒	มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริง					
๓	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
๔	มีการวัดและประเมินผลตามความสามารถของนิสิตโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
๕	มีกระบวนการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง					
๖	มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์					
๗	มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน					
๘	มีการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและการสอน					
๙	มีการประกาศผลการเรียนแก่นักสิตในระยะเวลาที่กำหนด					
๑๐	มีคณะกรรมการดำเนินการวัดและประเมินผลในระดับหลักสูตร					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๕ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ						
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
๑	มีวินัย					
๒	มีความอดทน					
๓	มีความซื่อสัตย์					
๔	เสียสละเพื่อส่วนรวม					
๕	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
ด้านความรู้						
๖	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ					
๗	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง					
๘	ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในสาขาวิชา					
๙	มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล					
๑๐	เข้าใจในงานของตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย					
ด้านทักษะทางปัญญา						
๑๑	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ ได้รับมอบหมาย					
๑๒	ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ					
๑๓	ความสามารถในการวางแผนการทำงาน					
๑๔	การตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๕	ความสามารถในการเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ					
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
๑๖	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
๑๗	ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน					
๑๘	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๑๙	รับผิดชอบจัดการงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
๒๐	ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน					
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
๒๑	ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้เหตุผล					
๒๒	ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข					
๒๓	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๔	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๕	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
อัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”						
๒๖	มีสติ ไตร่ตรอง ไม่หลงมัวเมาสิ่งยั่วยุ					
๒๗	ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและตรงไปตรงมา					
๒๘	มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง					
๒๙	เผื่อแผ่แบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องมีใครร้องขอ					
๓๐	ฝึกเจริญสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน					
๓๑	ศึกษาหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้					
๓๒	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างพุทธศาสนิกชนที่ดี					
๓๓	อธิบายให้คนรอบข้างเข้าใจหลักคำสอนพระพุทธศาสนา					
๓๔	ชักชวนให้คนรอบข้างปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓๕	อธิบายให้คนรอบข้างและสังคมเข้าใจสถานการณ์ที่กระทบต่อพระพุทธศาสนา					
๓๖	ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาในโอกาสต่างๆ					
๓๗	เป็นผู้นำในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านผลผลิต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมินนี้อย่างดียิ่ง

การจัดการเชิงพุทธ วส. ตรีสะเกษ

หมายเลข _____

แบบประเมิน _____

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบประเมินสำหรับอาจารย์

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ขอความกรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อคำถามที่ท่านสามารถตอบได้ ทั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบประเมิน อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

๔. แบบประเมินนี้ มี ๕ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ ๔ การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

ตอนที่ ๕ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๕. สถานภาพ

บรรพชิต

คฤหัสถ์

๖. ประสบการณ์การบริหารหลักสูตร

ต่ำกว่า ๕ ปี

๕ - ๑๐ ปี

๑๐ ปีขึ้นไป

๗. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

๘. ตำแหน่งทางวิชาการ

ศาสตราจารย์

รองศาสตราจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ไม่มี

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

คำชี้แจง โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธแล้ว ประเมินรายการต่างๆ ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๑

เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ ตามหลักพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๑

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๒

เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ความรู้ในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๒

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๓

เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตและสังคม

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๓

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปริบท

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า มุ่งประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิต และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑) โครงสร้างของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาจำนวนหน่วยกิตและเงื่อนไขการจบหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๓	หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๔	หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต					

	มีความเหมาะสมเพียงใด					
๕	พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ๑ ปี หรือนิสิต คฤหัสถ์ปฏิบัติงานบริการสังคมไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง มีความเหมาะสมเพียงใด					
๖	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ปีละ ๑๐ วัน รวม ๔๐ วัน มีความเหมาะสมเพียงใด					
๗	ชื่อหลักสูตรและวุฒิการศึกษาที่จบ การศึกษา มีความเหมาะสมเพียงใด					

๒) รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อม
ของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
รายวิชาในหลักสูตร						
ความเหมาะสมทั่วไปของรายวิชาในหลักสูตร						
๑	ความสอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
๒	รายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต					
๓	รายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย					
๔	มีการจัดลำดับรายวิชาในการเรียนได้เหมาะสม					
ความเหมาะสมเฉพาะรายวิชาในหลักสูตร						
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ ๙ รายวิชา						
๕	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม					
๖	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป					
๗	๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา					
๘	๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น					
๙	๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป					
๑๐	๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๑	๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น					
๑๒	๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น					
๑๓	๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (ไม่นับหน่วยกิต)					
๑๔	๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย					
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาเลือก ๒๒ รายวิชา						
๑๕	๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย					
๑๖	๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน					
๑๗	๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น					
๒๐	๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง					
๒๑	๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย					
๒๒	๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๒๐ รายวิชา						
๒๓	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี					
๒๔	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์					
๒๕	๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี					
๒๖	๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา					
๒๗	๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก					
๒๘	๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก					
๒๙	๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก					
๓๐	๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑					
๓๑	๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒					
๓๒	๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓					
๓๓	๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔					
๓๔	๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕					
๓๕	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖					
๓๖	๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗					
๓๗	๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา					
๓๘	๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา					

ที่	รายการประเมิน		ระดับการประเมิน				
			๕	๔	๓	๒	๑
๓๙	๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย					
๔๐	๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ					
๔๑	๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ					
๔๒	๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา					
หมวดวิชาเฉพาะ – วิชาเฉพาะด้าน							
- วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๕ รายวิชา							
๔๓	๔๐๖ ๓๐๑	พุทธวิถีการบริหาร					
๔๔	๔๐๖ ๓๐๒	การจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา					
๔๕	๔๐๖ ๔๐๓	กฎหมายสำหรับพระสงฆ์					
๔๖	๔๐๖ ๔๐๔	การประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ					
๔๗	๔๐๖ ๔๐๕	การจัดการกิจการพระพุทธศาสนาในอาเซียน					
วิชาเอก – วิชาบังคับ ๑๒ รายวิชา							
๔๘	๔๐๖ ๒๐๖	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ					
๔๙	๔๐๖ ๒๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการกิจการพระพุทธศาสนา					
๕๐	๔๐๖ ๓๐๘	องค์การและการจัดการ					
๕๑	๔๐๖ ๓๐๙	การวางแผนและควบคุมงานบริหาร					
๕๒	๔๐๖ ๓๑๐	การจัดการสาธารณูปการ					
๕๓	๔๐๖ ๓๑๑	การจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา					
๕๔	๔๐๖ ๓๑๒	การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์					
๕๕	๔๐๖ ๓๑๓	การสังคมสงเคราะห์ของคณะสงฆ์					
๕๖	๔๐๖ ๓๑๔	การจัดการทรัพยากรมนุษย์แนวพุทธ					
๕๗	๔๐๖ ๓๑๕	การจัดการเพื่อการจัดการ ๑					
๕๘	๔๐๖ ๓๑๖	การจัดการเพื่อการจัดการ ๒					
๕๙	๔๐๖ ๔๑๗	ภาษาอังกฤษสำหรับการจัดการ					
๖๐	๔๐๖ ๔๑๘	ภาวะผู้นำทางการจัดการตามแนวพระพุทธศาสนา					
๖๑	๔๐๖ ๔๑๙	การอนุรักษ์และการจัดการพุทธศิลป์					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๖๒	๔๐๖ ๒๒๐ การจัดการเชิงกลยุทธ์					
๖๓	๔๐๖ ๒๒๑ การศึกษาอิสระทางการจัดการเชิงพุทธ					
วิชาเอก - วิชาเลือก ๑๒ รายวิชา						
๖๔	๔๐๖ ๓๒๒ การบริหารจัดการงบประมาณ					
๖๕	๔๐๖ ๓๒๓ การจัดการเงินและทรัพย์สิน					
๖๖	๔๐๖ ๓๒๔ หลักการฝึกอบรมและการประชุม					
๖๗	๔๐๖ ๓๒๕ การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน					
๖๘	๔๐๖ ๓๒๖ การจัดการสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๖๙	๔๐๖ ๓๒๗ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๗๐	๔๐๖ ๔๒๘ การสื่อสารกับการจัดการ					
๗๑	๔๐๖ ๔๒๙ การบริหารชุมชนและสิ่งแวดล้อม					
๗๒	๔๐๖ ๔๓๐ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น					
๗๓	๔๐๖ ๔๓๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน					
๗๔	๔๐๖ ๔๓๒ มนุษย์สัมพันธ์กับการจัดการ					
๗๕	๔๐๖ ๔๓๓ สัมมนาการจัดการกิจการคณะสงฆ์					
คุณลักษณะของอาจารย์						
๑	อาจารย์มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้และความเข้าใจในรายวิชาที่สอนตามหลักสูตรนี้					
๒	อาจารย์สามารถวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่					
๓	อาจารย์สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม					
๔	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาไทย					
๕	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาต่างประเทศ					
๖	อาจารย์สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
๗	อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๘	อาจารย์สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน					
๙	อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม					
๑๐	อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำนิติด้านวิชาการและวิชาชีพ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
ความพร้อมของนิสิต						
๑	นิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอในการศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดสอน					
๒	นิสิตมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
๓	นิสิตมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน					
๔	นิสิตมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					
๕	นิสิตมีนิสัยรักการเรียนรู้และกระตือรือร้นในการศึกษา					
๖	นิสิตมีความประพฤติเรียบร้อย/เหมาะสมกับสมณสาธูป					
๗	นิสิตมีเวลาในการศึกษาและเรียนรู้ตามหลักสูตร					
๘	นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานิสิต					
๙	นิสิตมีความมั่นใจต่อความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรนี้					
๑๐	นิสิตมีความภาคภูมิใจในการเข้ามาศึกษาตามหลักสูตรนี้					
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้						
๑	ความพอเพียงของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					
๒	ความเหมาะสมของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					
๓	ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์การศึกษา					
๔	ความเหมาะสมและทันสมัยของหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสาร ตำราตามหลักสูตร					
๕	ความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในหลักสูตร					
๖	ความสะดวกรวดเร็วของบริการสืบค้นข้อมูลในห้องสมุด					
๗	ความพอเพียงของจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด					
๘	ความสะดวกและรวดเร็วของการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
๙	การส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตเข้าร่วมประชุมวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๐	การจัดบริการที่จำเป็น เช่น ทุนการศึกษาการบริการอนามัย หอพัก ที่พักผ่อน สถานที่จัดกิจกรรม สถานที่ออกกำลังกาย					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กระบวนการบริหารหลักสูตร						
๑	อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร					
๒	มีรายละเอียดของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา ให้ครบทุกรายวิชา					
๓	มีรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	และ มคอ. ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา					
๔	มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา					
๕	มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว					
๖	อาจารย์ใหม่ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน					
๗	อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง					
๘	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี					
๙	ภาระงานสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงในหลักสูตรมีความเหมาะสม					
๑๐	การบริหารหลักสูตร ได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเหมาะสม					
การจัดการเรียนการสอน (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						
๑	มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดสัดส่วนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ และเพิ่มสัดส่วนการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนให้มากขึ้น					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒	มีการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน					
๓	มีการทำวิจัยในชั้นเรียน					
๔	มีการนำผลการวิจัยชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
๕	มีการจัดการเรียนการสอนที่นำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของอาจารย์และนิสิต					
๖	มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ/หรือ การวิจัย					
๗	มีการเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน					
๘	มีการมอบหมายให้นิสิตทำชิ้นงานที่เหมาะสมกับระยะเวลา					
๙	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน					
๑๐	มีการตรวจงานที่มอบหมายให้นิสิตทำและแจ้งผลให้นิสิตทราบทุกครั้ง					
การวัดและประเมินผล (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						
๑	มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้นิสิตทราบ					
๒	มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริง					
๓	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
๔	มีการวัดและประเมินผลตามความสามารถของนิสิต โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					

ตอนที่ ๕ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ						
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
๑	มีวินัย					
๒	มีความอดทน					
๓	มีความซื่อสัตย์					
๔	เสียสละเพื่อส่วนรวม					
๕	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
ด้านความรู้						
๖	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ					
๗	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง					
๘	ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในสาขาวิชา					
๙	มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล					
๑๐	เข้าใจในงานของตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย					
ด้านทักษะทางปัญญา						
๑๑	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
๑๒	ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่ได้รับผิดชอบ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๓	ความสามารถในการวางแผนการทำงาน					
๑๔	การตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
๑๕	ความสามารถในการเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ					
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
๑๖	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
๑๗	ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน					
๑๘	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๑๙	รับผิดชอบจัดการงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
๒๐	ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน					
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
๒๑	ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้เหตุผล					
๒๒	ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข					
๒๓	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๔	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๕	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
อัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”						
๒๖	มีสติ ไตร่ตรอง ไม่หลงมัวเมาสิ่งชั่วๆ					
๒๗	ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและตรงไปตรงมา					
๒๘	มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง					

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

หมายเลข _____

แบบประเมิน _____

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบประเมินสำหรับนิสิต

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ขอความกรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อคำถามที่ท่านสามารถตอบได้ ทั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบประเมิน อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

๔. แบบประเมินนี้ มี ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริหาร

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ ๔ การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๑. สถานภาพ

บรรพชิต

คฤหัสถ์

๒. เพศ

ชาย

หญิง

๓. อายุ

ต่ำกว่า ๑๗ ปี ๑๗ - ๒๐ ปี ๒๑ - ๔๐ ปี ๔๐ ปีขึ้นไป

๔. สถานะการประกอบอาชีพ

มีอาชีพ (ระบุ)..... ไม่มีอาชีพ

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

คำชี้แจง โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ แล้วประเมินรายการต่างๆ ด้วยการทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๑

เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการ ตามหลักพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๑

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					
๓	สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อที่ ๒

เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถใช้ความรู้ในการจัดการตามแนวพุทธได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ข้อ ๒

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันได้					
๒	มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมและชุมชน					

ตอนที่ ๓ การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า มุ่งประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิต และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑) โครงสร้างของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาจำนวนหน่วยกิตและเงื่อนไขการจบหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๓	หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๔	หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต มีความเหมาะสมเพียงใด					
๕	พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ๑ ปี หรือนิสิตคฤหัสถ์ปฏิบัติงานบริการสังคม ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง มีความเหมาะสมเพียงใด					
๖	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ปีละ ๑๐ วัน รวม ๔๐ วัน มีความเหมาะสมเพียงใด					
๗	ชื่อหลักสูตรและวุฒิการศึกษาที่จบ การศึกษา มีความเหมาะสมเพียงใด					

๒) รายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อม
ของนิสิตและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
รายวิชาในหลักสูตร						
ความเหมาะสมทั่วไปของรายวิชาในหลักสูตร						
๑	ความสอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร					
๒	รายวิชาแต่ละรายวิชา เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต					
๓	รายวิชาเป็นความรู้ที่ทันสมัย					
๔	มีการจัดลำดับรายวิชาในการเรียนได้เหมาะสม					
ความเหมาะสมเฉพาะรายวิชาในหลักสูตร						
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ ๙ รายวิชา						
๕	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม					
๖	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป					
๗	๐๐๐ ๑๐๗ เทคโนโลยีการศึกษาระดับอุดมศึกษา					
๘	๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น					
๙	๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป					
๑๐	๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร					
๑๑	๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น					
๑๒	๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑๓	๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (ไม่นับหน่วยกิต)					
๑๔	๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย					
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาเลือก ๒๒ รายวิชา						
๑๕	๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย					
๑๖	๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน					
๑๗	๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม					
๑๘	๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน					
๑๙	๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น					
๒๐	๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษชั้นสูง					
๒๑	๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น					
๒๒	๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตชั้นสูง					
๒๓	๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น					
๒๔	๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยชั้นสูง					
๒๕	๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น					
๒๖	๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนชั้นสูง					
๒๗	๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น					
๒๘	๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง					
๒๙	๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น					
๓๐	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีชั้นสูง					
๓๑	๐๐๐ ๑๔๐ โลกกับสิ่งแวดล้อม					
๓๒	๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย					
๓๓	๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม					
๓๔	๐๐๐ ๒๑๓ ชีวิตกับจิตวิทยา					
๓๕	๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและ ประยุกต์วิทยา					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓๖	๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๒๐ รายวิชา						
๓๘	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี					
๓๙	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์					
๔๐	๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี					
๔๑	๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา					
๔๒	๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก					
๔๓	๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก					
๔๔	๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก					
๔๕	๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑					
๔๖	๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒					
๔๗	๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓					
๔๘	๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔					
๔๙	๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕					
๕๐	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖					
๕๑	๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗					
๕๒	๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา					
๕๓	๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา					
๕๔	๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย					
๕๕	๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ					
๕๖	๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ					
๕๗	๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา					
หมวดวิชาเฉพาะ - วิชาเฉพาะด้าน						
- วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ๕ รายวิชา						
๕๘	๔๐๖ ๓๐๑ พุทธวิธีการบริหาร					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๕๙	๔๐๖ ๓๐๒ การจัดการทรัพย์สินของ พระพุทธรูปศาสนา					
๖๐	๔๐๖ ๔๐๓ กฎหมายสำหรับพระสงฆ์					
๖๑	๔๐๖ ๔๐๔ การประชาสัมพันธ์เชิงพุทธ					
๖๒	๔๐๖ ๔๐๕ การจัดการกิจการพระพุทธรูปศาสนา ในอาเซียน					
วิชาเอก - วิชาบังคับ ๑๒ รายวิชา						
๖๓	๔๐๖ ๒๐๖ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการ					
๖๔	๔๐๖ ๒๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ จัดการกิจการพระพุทธรูปศาสนา					
๖๕	๔๐๖ ๓๐๘ องค์กรและการจัดการ					
๖๖	๔๐๖ ๓๐๙ การวางแผนและควบคุมงานบริหาร					
๖๗	๔๐๖ ๓๑๐ การจัดการสาธารณูปการ					
๖๘	๔๐๖ ๓๑๑ การจัดการการเผยแผ่ พระพุทธรูปศาสนา					
๖๙	๔๐๖ ๓๑๒ การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์					
๗๐	๔๐๖ ๓๑๓ การสังคมสงเคราะห์ของคณะสงฆ์					
๗๑	๔๐๖ ๓๑๔ การจัดการทรัพยากรมนุษย์แนว พุทธ					
๗๒	๔๐๖ ๓๑๕ การจัดการเพื่อการจัดการ ๑					
๗๓	๔๐๖ ๓๑๖ การจัดการเพื่อการจัดการ ๒					
๗๔	๔๐๖ ๔๑๗ ภาษาอังกฤษสำหรับการจัดการ					
๗๕	๔๐๖ ๔๑๘ ภาวะผู้นำทางการจัดการตามแนว พระพุทธรูปศาสนา					
๗๖	๔๐๖ ๔๑๙ การอนุรักษ์และการจัดการ พุทธศิลป์					
๗๗	๔๐๖ ๒๒๐ การจัดการเชิงกลยุทธ์					
๗๘	๔๐๖ ๒๒๑ การศึกษาอิสระทางการจัดการ					

ที่	รายการประเมิน		ระดับการประเมิน				
			๕	๔	๓	๒	๑
	เชิงพุทธ						
วิชาเอก - วิชาเลือก ๑๒ รายวิชา							
๗๙	๔๐๖ ๓๒๒	การบริหารจัดการงบประมาณ					
๘๐	๔๐๖ ๓๒๓	การจัดการเงินและทรัพย์สิน					
๘๑	๔๐๖ ๓๒๔	หลักการฝึกอบรมและการประชุม					
๘๒	๔๐๖ ๓๒๕	การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน					
๘๓	๔๐๖ ๓๒๖	การจัดการสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๘๔	๔๐๖ ๓๒๗	ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ					
๘๕	๔๐๖ ๔๒๘	การสื่อสารกับการจัดการ					
๘๖	๔๐๖ ๔๒๙	การบริหารชุมชนและสิ่งแวดล้อม					
๘๗	๔๐๖ ๔๓๐	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการ สืบค้น					
๘๘	๔๐๖ ๔๓๑	การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน					
๘๙	๔๐๖ ๔๓๒	มนุษย์สัมพันธ์กับการจัดการ					
๙๐	๔๐๖ ๔๓๓	สัมมนาการจัดการกิจการคณะสงฆ์					
คุณลักษณะของอาจารย์							
๑	อาจารย์มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้และความ เข้าใจในรายวิชาที่สอนตามหลักสูตรนี้						
๒	อาจารย์สามารถวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่						
๓	อาจารย์สามารถบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม						
๔	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ภาษาไทย						
๕	อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารและใช้ ภาษาต่างประเทศ						
๖	อาจารย์สามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศ						
๗	อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ประสิทธิภาพ						

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๘	อาจารย์สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกชั้นเรียน					
๙	อาจารย์มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม					
๑๐	อาจารย์สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำนิสิตด้านวิชาการและวิชาชีพ					
ความพร้อมของนิสิต						
๑	นิสิตมีพื้นฐานความรู้เพียงพอในการศึกษาตามหลักสูตรที่เปิดสอน					
๒	นิสิตมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
๓	นิสิตมีความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน					
๔	นิสิตมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					
๕	นิสิตมีนิสัยรักการเรียนรู้และกระตือรือร้นในการศึกษา					
๖	นิสิตมีความประพฤติเรียบร้อย/เหมาะสมกับสมณสาธิต					
๗	นิสิตมีเวลาในการศึกษาและเรียนรู้ตามหลักสูตร					
๘	นิสิตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนานิสิต					
๙	นิสิตมีความมั่นใจต่อความรู้ ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรนี้					
๑๐	นิสิตมีความภาคภูมิใจในการเข้ามาศึกษาตามหลักสูตรนี้					
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้						
๑	ความพอเพียงของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					
๒	ความเหมาะสมของอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์และห้องปฏิบัติการ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓	ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ การศึกษา					
๔	ความเหมาะสมและทันสมัยของหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสาร ตำราตามหลักสูตร					
๕	ความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ในหลักสูตร					
๖	ความสะดวกรวดเร็วของบริการสืบค้นข้อมูลใน ห้องสมุด					
๗	ความพอเพียงของจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการ เชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด					
๘	ความสะดวกและรวดเร็วของการเชื่อมโยงเครือข่าย อินเทอร์เน็ต					
๙	การส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตเข้าร่วมประชุม วิชาการระดับชาติ/นานาชาติ					
๑๐	การจัดบริการที่จำเป็น เช่น ทุนการศึกษาการบริการ อนามัย หอพัก ที่พักผ่อน สถานที่จัดกิจกรรม สถานที่ ออกกำลังกาย					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการปฏิบัติตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และทำ
เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การจัดการเรียนการสอน (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						
๑	มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดสัดส่วนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ และเพิ่มสัดส่วนการปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนให้มากขึ้น					
๒	มีการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน					
๓	มีการทำวิจัยในชั้นเรียน					
๔	มีการนำผลการวิจัยชั้นเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
๕	มีการจัดการเรียนการสอนที่นำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของอาจารย์และนิสิต					
๖	มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ/หรือ การวิจัย					
๗	มีการเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน					
๘	มีการมอบหมายให้นิสิตทำชิ้นงานที่เหมาะสมกับระยะเวลา					
๙	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน					
๑๐	มีการตรวจงานที่มอบหมายให้นิสิตทำและแจ้งผลให้นิสิตทราบทุกครั้ง					
การวัดและประเมินผล (สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีเท่านั้น)						

ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้นิสิตทราบ					
๒	มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริง					
๓	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
๔	มีการวัดและประเมินผลตามความสามารถของนิสิตโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
๕	มีกระบวนการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง					
๖	มีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์					
๗	มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน					
๘	มีการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนและการสอน					
๙	มีการประกาศผลการเรียนแก่นิสิตในระยะเวลาที่กำหนด					
๑๐	มีคณะกรรมการดำเนินการวัดและประเมินผลในระดับหลักสูตร					

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้านกระบวนการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเลข _____

แบบประเมิน _____

แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบประเมินสำหรับผู้ใช้บัณฑิต

คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. คำตอบของท่านจะไม่ถือว่าถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ขอความกรุณาตอบแบบประเมินให้ครบทุกข้อคำถามที่ท่านสามารถตอบได้ ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของแบบประเมิน อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

๔. แบบประเมินนี้ มี ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

๑. สถานภาพ บรรพชิต คฤหัสถ์

๒. ประสบการณ์การใช้บัณฑิตในหลักสูตร

ต่ำกว่า ๕ ปี ๕ - ๑๐ ปี ๑๐ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

๔. ตำแหน่งในหน่วยงานที่ใช้บัณฑิต.....

ตอนที่ ๒ การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ						
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
๑	มีวินัย					
๒	มีความอดทน					
๓	มีความซื่อสัตย์					
๔	เสียสละเพื่อส่วนรวม					
๕	ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
ด้านความรู้						
๖	ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ					
๗	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง					
๘	ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในสาขาวิชา					
๙	มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล					
๑๐	เข้าใจในงานของตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านทักษะทางปัญญา						
๑๑	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย					
๑๒	ความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ					
๑๓	ความสามารถในการวางแผนการทำงาน					
๑๔	การตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
๑๕	ความสามารถในการเสนอข้อมูลและแนวคิดเพื่อใช้ในการตัดสินใจ					
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ						
๑๖	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
๑๗	ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน					
๑๘	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
๑๙	รับผิดชอบจัดการงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
๒๐	ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน					
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
๒๑	ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้เหตุผล					
๒๒	ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข					
๒๓	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๔	ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
๒๕	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
อัตลักษณ์บัณฑิต “มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”						
๒๖	มีสติ ไตร่ตรอง ไม่หลงมัวเมาสิ่งชั่วร้าย					
๒๗	ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและตรงไปตรงมา					

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมินนี้อย่างดียิ่ง

การจัดการเชิงพุทธ วส.ศรีสะเกษ